

ΜΟΥΣΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ — ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΓΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ — ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 37
 ΠΟΙΗΣΗ — ΔΙΗΓΗΜΑ — ΚΡΙΤΙΚΗ — ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ — ΘΕΑΤΡΟ — ΜΟΥΣΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α' — ΦΥΛΛΟ Ι' — ΑΘΗΝΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1920

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ : Σκρόπια Φύλλα
 ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ : Τῆ Τζάκι
 ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ : Τὸ Γεράκι
 ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΔΑΣ : Στις ὄχθες τοῦ Neisse
 ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ : Γαρούφαλα
 ΝΑΣΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ : Ἄγιάπη
 ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ : Ἀποσπερίτης
 ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΟΡΦΗΣ : Ἡ Ἀπόκριση
 Γ. Θ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ : Τοιχογραφίες
 Κ. Θ. ΠΑΠΑΘΕΟΦΙΛΟΥ : Φυλλοροές
 ΜΙΧ ΠΑΪΚΟΣ : Ὁ Δρομάκος
 DETLEV von LILIENCRON : Κι' ἤμην ἐγὼ μακριὰ
 RUDOLF von GOTTSCHALL : Μαρία
 CHARLES BAUDELAIRE : Ὁ Βρυκ'λακας
 ΔΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΑΡΙΟΣΤΟ : Μαδριγάλι
 ΠΕΤΡΟΣ ΜΠΕΜΠΟ : Ὠδή
 ΒΛΑΔΙΜ. ΚΟΡΟΛΕΝΚΟ : Ὁ Γέρο Καμπανοκορούστης
 Ἐξένη Φιλολογία — Θέατρο — Ἑλληνικὴ Φιλολογία —
 Σημειώματα.

ΒΓΗΚΑΝΕ: ΔΣΥΟΜ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ

«ΠΑΠΑΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΗΣ» ΚΙ' ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Σελίδες 212 Δραχμές 3,50

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

42 - Οδός Σταδίου - 42

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΕΩΡΓ. Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

42 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 42

Στή σειρά των «Εκλεκτών έργων»

- Νο 1 *Κνόντ Χάμσον*: Η βασίλισσα του Σαββά κι' άλλα διηγήματα.
Νο 2 *Γ. Γκνέιγερσταμ*: Το αγόρι της κρυά Λένης (Διήγημα).
Νο 3 *Αλεξάνδρου Κίλλαντ*: Η μάχη του Βατερωλώ—Δυο Φίλοι (Διηγήματα).
Νο 4 *Γ. Γκνέιγερσταμ*: Ο Πέτρος με τόνα μάτι—Χιονισμένος χειμώνας (Διηγήματα).
Νο 5 *Ερρίκου Ίπεν*: Έντα Γκάμπλερ. Δράμα σε 4 μέρη.
Νο 6 *Γουστάβου Φλωμπέρ*: Μιά άπλοϊκή καρδιά—Ηρωϊάς. (Διηγήματα).
Νο 7 *Θεοφίλου Γκωτιέ*: Το καιρό μάτι (Ρομάντζο).
Νο 8 *Γκαϊτε*: Έρμάννος και Δωροθέα (Μετάφραση Κ. Θεοτόκη).
Νο 9 *Μ. Μπγιέρσον*: Η κόρη του βουνοῦ (Διήγημα).
Νο 10 *Ερρίκου Χάινε*: Λυρικόν Ίντερμεδίο.
Νο 11 *Κωνσταντίνου Θεοτόκη*: Ο Κατάδικος.
Νο 12 *Λεωνίδα Αντρέγιεφ*: Το σκοτάδι κι' άλλα διηγήματα.
Νο 13 *Έμμ. Ροϊδη*: Η πάπισσα Ιωάννα.
Νο 14 *Ριχάρδου Φος*: Δυο Ρωμαϊκά διηγήματα.
Νο 15 *Ουέλλε*: Η χώρα των τυφλών κι' άλλα διηγήματα.
Νο 16 *Δημοσθένη Ν. Βουτυρά*: Παπᾶς είδωλολάτρης κι' άλλα διηγήματα.

Λάμπρου Πορφύρα: Σκιές (ποιήματα).

Κωνσταντίνου Χαντζοπούλου: Βραδυνοί θρυλοι (ποιήματα)

Γ. Γκνέιγερσταμ: Το βιβλίο του μικροῦ αδερφοῦ.

Κώστα Παρορίτη: Το μεγάλο παιδί (κοινωνικό ρομάντζο).

Έλλια Βουτιεριδῆ: Η Πρόοδος τῶν έπιστημῶν.

ΜΟΥΣΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ — ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ — ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 37
ΠΟΙΗΣΗ — ΔΙΗΓΗΜΑ — ΚΡΙΤΙΚΗ — ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ — ΘΕΑΤΡΟ — ΜΟΥΣΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α' — ΦΥΛΛΟ Ι — ΑΘΗΝΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1920

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

1

Μιά νύχτα εκεί που έρέμβαζα σ' αγαπημένη άκρογιαλιά,
Κυττάζοντας το πέλαγο στῶν άστρων τήν ανταύγεια,
Νά φεύγουν έβλεπα μακριά με τὰ γαλάζια τους πανιά,
Τὰ μαῦρα τῶν ονειρων μου καράβια.

2

Το ρόδο καθώς κύτταζα στὸν κλώνο τῆς τριανταφυλλιάς,
Που ή πεταλοῦδα το αίμα του τοῦπινε στάλα στάλα,
Σάν ένα άγκάθι νάνοιωσα μέσα στα βάθη τῆς καρδιάς,
Μιά θύμηση μετάραξε με χίλια πράγματα άλλα...

3

Το μονοπάτι πέρνωντας τώρα μονάχος μου ξανά,
Στήν ίδια πέτρα που καιροῦς και χρόνια εκεί έχει μείνει,
Κυττάζω δίχως έχτηρητα, θυμούμενος τὰ πιῶ παλιά,
Νά κάθομαι σάν άλλοτε πλευρὸ πλευρὸ μέκείνη...

4

Τὰ λάθη σου, ὦ πολύπαθη καρδιά! πολλά, πάρα πολλά,
Και με δεμένα μάτια ο νοῦς ο αντίγνωμος μαζί σου,
Γιὰ νάντηχοῦν οί μέρες μου, καθώς περνοῦσα στα τυφλά,
Σάν τὰ λιθάρια του έγκρεμοῦ στα βάθη τῆς άδύσσου....

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ

ΤΟ ΤΖΑΚΙ

Ο Βίγγας μπήκε πρώτος :

— Κανείς ! είπε στο σύντροφό του, που έρχόταν πίσω.

Το μαγαζάκι ήταν έρημο και μόνο ο κύρ Ζούμης σ' ένα τραπέζι, διάβαζε εφημερίδα.

— Καλώς τὰ παιδιά, τούς είπε αφήνοντας τὴν εφημερίδα, πάνω στο τραπέζι. Τὰ πράγματα βλέπω, εἶνε σκούρα!

— Θὰ σιάξουν, κύρ Ζούμη, θὰ σιάξουν !

— Λές ; ἢ θάχουμε καμμιὰ μπόρα ;

— Μπά ! μαυρίλα περαστικιά εἶνε, οὔτε σταγόνα θὰ ρίξει ! Φέρε μας τώρα, ἕνα ποτηράκι θερμαντικό, και ἄσε τίς μπόρες !. Ἐμεῖς μιὰ δικιά μας τὴ διαλύσαμε !.

— Ποιά ;

— Μωρέ, φέρε κείνο και μὴν εἶσε περίεργος !. Στὴ θέση μας !.

Διευθυνθήκανε σὲ μιὰ γωνιά στο βάθος, ὅπου κοντὰ ἦταν ἕνα σιδερόφραχτο παραθυράκι με κουρτίνα.

— Θεῖα εἶνε δὼ ! εἶπε ὁ Βίγγας ἅμα κάθισαν στο Μιχαλάκη, ὅταν εἶμαι δὼ νομίζω ὅτι εἶμαι στὸν παράδεισο !. Παράδεισος ! Γιὰ νὰ πᾶς στὸν παράδεισο, πού λένε, πρέπει πρώτα νὰ τὰ τινάξεις και ἄς λείπει και ὁ παράδεισος και τὸ καλό του.

Ο κύρ Ζούμης τούς ἔφερε τὰ θερμαντικά.

Ο Μιχαλάκης ἦτανε συλλογισμένος και δὲ μιλοῦσε. Ξαφνικά εἶπε στο Βίγγα :

— Νὰ σοῦ πῶ, ὄλο τὸ σκέπτομαι τὸ λεξικό !.

— Ἄλλο τοῦτο ! Μὰ τί νὰ τόκανες βρὲ βλάκα ; ἢ στο βιβλιοπώλη εἶνε ἢ στο δωμάτιό σου τὸ ἴδιο εἶνε ! Ἄμα σοῦ τύχουνε λεφτὰ και τὸ χρειάζεσαι, πέρνεις ἕνα ! Δὲ σκέπτεσαι ὅμως, βρὲ κουτέ, πὼς γιὰ νάνε τώρα, στο βιβλιοπώλη ἔχεις λεφτὰ στὴν τσέπη ; Και ξέρεις τ'εἶνε ἀποκρηγὲς δίχως πεντάρια ; Πού νὰ ξέρεις ἐσύ ! Ἐγὼ λέω, νὰ εὐλογᾶς τὸ Θεὸ και τὴ σπιτονοικοκυρά μου πού μεδιώξε και ἤρθα νὰ σὲ σώσω !. Νὰ μάθεις ἄλλοτε νὰ μὴν παίζεις και νὰ μὴ σὲ παρασέρνει ὁ Νεράτζας κ' ἢ Νεράτζενα !.

Πίνανε σιγὰ τὰ θερμαντικά, χωρὶς νὰ μιλοῦνε.

Ο κύρ Ζούμης περπατοῦσε σιγὰ και ἀργὰ πάνω κάτω, στο μαγαζὶ του.

Ο Μιχαλάκης σὲ λίγο, ρώτησε :

— Και τὰ ρούχα σου ;

— Τὰ ρούχα μου ; Νάτα, τὰ φορῶ !

— Μὰ δὲ λέω γι'αυτὰ, γιὰ τὰλλα, δὲν εἶχες ρούχα ; πράγματα !

— Ἄ, ναί, μιὰ βαλίτσα ! Τὴν ἄφησα κεῖ γιὰ τὸ νοίκι !

— Μὲ τὰ ρούχα ;

— Πάλι τὰ ρούχα ! Τὰ ρούχα μου σοῦ εἶπα τὰ φορῶ ! Τώρα, τί ἔχει ἢ βαλίτσα μέσα, αὐτὸ θέλεις νὰ μάθεις ; Αὐτὸ δὲ στο λέω τώρα, γιὰ νὰ μάθεις νὰ μὴν εἶσε περίεργος σὰν τὸν κύρ Ζούμη !.

Πάφανε. Ἄκουσαν φωνὲς μασκαράδων στο δρόμο. Ἐνα γέλιο γυναικίας..

— Νά, αὐτοὶ γλεντοῦνε !.

— Πὼς νὰ μὴ γλεντήσουν ! Αὐτοὶ δὲν πᾶνε...

Σταμάτησε ἀπ' τὴν εἰσοδο πολλῶν νέων, πού μπήκανε στο μαγαζὶ με θόρυβο και φωνές.

— Νάτοι, νάτοι ! Ἐδῶ εἶνε !

— Εὐτυχία, πλοῦτος !.

— Ἡ φτώχεια θὰ φοφήσει !

— Μὰ τί πάθανε αὐτοὶ, ἔκανε ὁ Βίγγας στο Μιχαλάκη, ἀλλοῦ ἔπρεπε νὰ τούς πᾶνε, τί τούς φέρανε δὼ ;

Αὐτοὶ σταθήκανε στὴ γραμμὴ ἐμπρός τους σὰν κόρο μελοδράματος, και ἀρχίσανε νὰ λένε ὄλοι μαζί :

— Μάλιστα κύριοι, πάει ἢ φτώχεια, πλοῦτος κ' εὐτυχία τώρα ! Ἡ φτώχεια....

— Μὰ θὰ μοῦ πῆτε τί διάολο, πάθατε ; τούς ρώτησε ὁ Βίγγας.

— Τί πάθαμε ; Κάποια εὐτυχία πάθαμε ! τοῦ ἀπήντησε ὁ Πανάρας.

Και ὁ ἀδύνατος, με τὸ μακρὸ λαιμὸ Καρόπουλος πλησιάζοντας και γέρνοντας στο τραπέζι τους :

— Ο Πανάρας, ὁ Ντάμης και ὁ Φαρδάκης, τούς εἶπε, πιάσανε δουλιὰ σὲ μιὰ εφημερίδα νέα, ἀπογευματινὴ, πού θὰ βγεῖ αὐτὲς τίς ἡμέρες : Πήρανε και μπροστάντζα !

— Θεῖο, θεῖο πράμμα ! Μὰ τότε, θὰ τὸ κάψουμε ἀπόψε !

— Ρώτημα θέλει.

Ἡ γραμμὴ χάλασε. Κάνανε συμβούλιο τί θὰ ψωνίσουν.

— Μαρίδες, μαρίδες ! τούς συμβούλεψε ὁ Βίγγας.

Δυὸ φύγανε νὰ πᾶνε νὰ ψωνίσουν. Οἱ ἄλλοι κάθισανε, και γιὰ νὰ περάσει ἢ ὥρα, ἤπιανε ἕνα θερμαντικό.

Ο Βίγγας εὐχαριστημένος ὄλο μιλοῦσε :

— Νὰ προσέχετε τώρα, τούς ἔλεγε, τὸ Νεράτζα ! Ἄμα αὐτὸς μυριστεῖ πὼς ἔχετε λεφτὰ, θὰ τὸν δεῖτε νὰ παρουσιαστεῖ γιὰ νὰ παρασύρει κανένα στο χαρτοπαίγνιο, ὅπως ἔκανε τοῦ φουκαρά τοῦ Μιχαλάκη..

— Ἐλα, πάψε πιά !

— Τί νὰ πάψω, ψέμματα λέω ; Νὰ εὐχαριστᾶς τὸ Θεὸ, φουκαρά, και τὴ σπιτονοικοκυρά μου πού μεδι και μ' ἔκανε νὰ ζητήσω καταφύγιο στο δωμάτιό σου. Και καλὰ πού εἶνε χειμώνας, γιὰτί ἄλλοιῶς θὰ προτιμοῦσα τὸ ξενοδοχεῖον τῶν ἀστέρων...

Τὰ φῶνια δὲν ἀργήσανε νάρθοῦν. Τὰ ὑποδεχτήκανε με φωνὲς και βίχτηκανε πάνω τους σὰν πεινασμένοι λύκοι σὲ πρόβατο. Καθὼς τελείωναν ὁ Βίγγας στράφηκε στο κύρ Ζούμη πού πάλι, πέρα καθισμένος, διάβαζε τὴν εφημερίδα του :

— Κύρ Ζούμη ! τοῦ φώναξε, ἄκου κύρ Ζούμη ! Τί καλὸ θάτανε νάχες ἕνα τζακάκι μ' ἕνα τηγανάκι και μαρίδες, σηκοτάκια ! Ἄ, θάτανε θεῖα ! Τώρα μάλιστα, πού πιάσαμε ὄλοι δουλειὰ !.

Ο κύρ Ζούμης φαινόταν εὐχαριστημένος, πού βρήκανε τὰ παιδιά δουλειὰ. Και εἶχε μεγάλο δικαίο. Πρῶτον τὰ παιδιά θὰ πίνανε περσότερο και δεύτερο θὰ πλήρωναν ! Ἡ-

ταν ὅμως και εὐχαρισμένος, γιὰτί ἀγαποῦσε και σεβόταν τὰ παιδιά. Τὰ σεβό, γιὰτί ἦτανε δημοσιογράφοι, ποιητές, γλύπτες, ζωγρο και ἄς ἐργαζόντουσαν κάθε φεγγάρι μιὰ φορά. Ἡ κεῖ τὰ γράμματα και ἢ καλλιτεχνία ! Και ἀγαποῦσαν ἦτανε καλὰ παιδιά, πίνανε χωρὶς νὰ μαλώνουν καγοῦδοῦσαν τόσο ὥραια ! Ἐδῶ ὅμως ἀρχιζε πάλι τὸ συρο.

Ὅταν τραγοῦδεν τὰ παιδιά, ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴ μποῦν στο μαγαζὶ διάφοροι φιλόμουσοι γιὰ νὰκούσουν τὴν ὥραια τους ἄνια. Κεῖτσι τὸ μαγαζὶ γέμιζε κόσμο και ὁ κύρ Ζούμης δουλιὰ. Οἱ φιλόμουσοι κερνοῦσαν τὰ παιδιά, και ταιδιά, ὅσο πίνανε, ρουφοῦσαν, τόσο φωνάζανε, ἀνοιγε λαρύγγι τους περισσότερο. Και τὸ μαγαζὶ ἀκόμα γέμισε.

Και αὐτὴ τὴ βουὰ πάλι, τραγοῦδῆσαν και τραγοῦδῆσαν καλλιτέρα κἀθε ἄλλη θραδυὰ. Τὸ μαγαζὶ γέμισε ἀπὸ κόσμο, δὲν εὐρίσκε πιά, καρέκλες νὰ καθίσει.

Ὅταν τέλειωτὸ γλέντι, και σὲ ὥρα περασμένη, καθὼς φεύγανε τὰ διὰ και καλονυχτοῦσαν τὸν κύρ Ζούμη, ὁ Βίγγας τὸν πλάσε και τοῦ εἶπε σιγὰ :

— Τὸ τζακάκι εἶνε ἀπαραίτητο !.

* *

Τὴν ἄλλη βουὰ ἦταν πάλι ἐκεῖ. Ἄλλ' ἔλειπε ἕνας. Ὁ χοντρο Πανάς.

— Μὰ τί νὰς ; ρώτησε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

— Μὴ τὸναρέσυρε κείνος ὁ Νεράτζας ; ἔλεγε ὁ Βίγγας.

Ἦπιανε λί περιμένοντας τὸν Πανάρα. Ἄλλ' αὐτὸς δὲν ἐρχόταν.

— Ἐγὼ σ' τόπα ! Ὁ Νεράτζας, αὐτὸς ὁ διάβολος, θὰ τὸν παρέσυ, τούς εἶπε ὁ Βίγγας, αὐτὸς, αὐτὸς !.

Εἶχαν ἀπαιστεῖ ὅτι θὰ ἔρθει ὁ Πανάρας, ὅταν ἀκούσανε τὴ φωνή. Σκύψανε ἀπ' τὸ παραβάν, γιὰτί ὁ κύρ Ζούμης τούς ἔβλεπε με παραβάν, και εἶδαν :

Ἦταν ὁ Πανάρας ναί, ἀλλ' ὄχι μόνος ! Πίσω του ἔσερνε κάτι ἀγνώστο) ἕνα νέο ψηλὸ με γκέτες, ἕναν ἄλλον με χοντρά μουστῆρα ξανθὰ και.. ἕνα μασκαρά, ἢ καλλιτέρα μιὰ γυναίκα μμάσκα και σαλδάρια..

Οἱ σύντροφοι συγκινήθηκαν ταραχτήκαν. Ἐκαναν θέση με βία.

Εἶδαν δυοάτια πού ἔκαιαν, ἕνα λαιμὸ κάτασπρο, δυὸ σειρὲς δοντιὰ σὰ ριζάκια, και κάτι χεῖλια σὰ φκιαγμένα γιὰ φίλημα. Ἰγγορα ὅμως συνήρθανε. Μαζέψανε τὸ σάλιο, πού ἦταν ἔτμο νὰ κατρακυλίσει, και στάθηκαν με ἀξιοπρέπεια.

— Κρασί Κύρ Ζούμη ! Φέρε ποτήρια και κρασί !. φωνάζανε.

Και κοιτήθηκαν.

— Πήγαγε σύ !.

Κ' ἔκανο νὰ σηκωθοῦν.

— Γιὰτί τί τρέχει ; ρώτησε ὁ νέος με τὰ χοντρά ξανθὰ μουστάκια.

— Γιὰ κανένα μεζέ !

— Ὅχι, θὰ σταίλω γώ !.

— Νά, Ἄντρέα, εἶπε στο νέο με τίς γκέτες, δίνοντάς του λεπτά, πήγαινε στο μαγαζὶ πού περνοῦσαμε, ξέρεις, νὰ πάρεις λίγο γουρουνόπουλο ψητὸ, και σηκοτάκια !.

— Πάω κέγὼ μαζί ! εἶπε ὁ Πανάρας.

Ο νέος με τίς γκέτες και ὁ Πανάρας φύγανε.

Ἐγινε σιωπὴ στὴν παρέα. Περιμέναν.

Κάποτε μιὰ κρυφὴ ματιὰ κάποιου ἀπ' τὴ συντροφιά πήγαινε στὴ γυναίκα, πούχε κρυμένο τὸ πρόσωπο, κοιτάζε τὰ χεῖλια της, ζητοῦσε τὴ λάμπη τῶν ματιῶν της.

Ο Πανάρας με τὸ νέο με τίς γκέτες, δὲν ἀργήσανε νὰ φανοῦνε. Ἦρθανε γεμάτοι φῶνια.

— Ἐμπρός, παιδιά, τρώτε !. τούς εἶπε ὁ Πανάρας.

Τὰ χεῖρια τῶν συντρόφων πήγανε στὰ σηκοτάκια. Δὲ τολμήσανε ν' ἀπλώσουνε στο γουρουνόπουλο.

Και τὸ κρασί εἶχε ἔρθει μπόλικο..

Ἀρχίσανε και τὸ τραγοῦδάκι τους. Ἡ φωνὴ τους ἔτρεμε στὴν ἀρχή, ἀλλὰ στερεώθηκε μόλις προχώρησαν.

— Ὄχ ! φώναξε ὁ νέος με τίς γκέτες σὰ νὰ τὸν εἶχε πιάσει ξαφνικὸ κόψιμο.

Τὸν κοιτάζαν και ξακολούθησαν :

Τὰ κοραλένια χεῖλη σου..

— Θεοῖ ! φώναξε πάλι, ὁ νέος με τίς γκέτες, ὑψώνοντας τὰ χεῖρια σὰ νάθελε νὰ προσευχηθεῖ.

Ο Βίγγας δὲν τραγοῦδοῦσε, ἢ ματιὰ του εἶχε στηλωθεῖ στο γουρουνόπουλο. Και ἅμα εἶδε ὄλους νάχουν τὸ νοῦ τους στο τραγοῦδι, ἀπλωσε τὸ χεῖρι του και πήρε λίγο. Στὴν ἀρχὴ εἶχε ἀπλώσει δειλιά, ἔπειτα πήρε θάρρος και βουτοῦσε ἄγρια.

— Γουρουνόπουλο, εἶνε αὐτό, ἢ ἀρνάκι ; σκέφθηκε. Μὰ τί σὲ μέλει, βρὲ βλάκα, τί εἶνε, δὲν κοιτᾶς νὰ τὴ γεμίσεις !.

Τὰ ποτήρια ἀδιαζαν. Ἡ νέα ἔδγαλε τὴ μάσκα της.

Τὰ μάτια ὄλων στηλώθηκαν στο προσωπάκι, πού φάνηκε. Ἦταν ἀληθινὰ ὥραιο ! Κάτι μαγουλάκια ξαναμμένα...

Τὰ κοραλένια χεῖλη σου..

Οἱ σύντροφοι τραγοῦδῆσαν πάλι, ἀλλὰ με δύναμη τώρα μεγάλη.

Ο Βίγγας εἶχε καταφέρει τὸ γουρουνόπουλο κ' εἶχε ριχτεῖ τώρα στὰ σηκοτάκια.

— Ἄν και κρύα, καλὰ εἶνε ! ἔλεγε με τὸ νοῦ του. Θὰ τὴν γεμίσω τὴν παραδαρμένη μου, γιὰ μιὰ βδομάδα !..

Πάνω σαυτὸ ἄκουσε τὸν κύρ Ζούμη νὰ τὸν φωνάζει :

— Κύριε Βίγγα !.

Σηκώθηκε λίγο δυσαρεσνημένος και πήγε.

— Ἄκου δῶ, τοῦ εἶπε ὁ κύρ Ζούμης, τὸ σκέφθηκα, θὰ κάνω τὸ τζάκι !. Θὰ σὲ παρακαλέσω ὅμως, ἂν θέλεις, ἔλα αὔριο νὰ μοῦ δώσεις μιὰ ἰδέα πὼς θὰ γίνε και ποῦ...

* *

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Βίγγας με τὸ Μιχαλάκη ἦτανε στο μαγαζὶ τοῦ κύρ Ζούμη, και τοῦ εἶνε σχέδια, πὼς θὰ χιτίζοταν τὸ τζάκι και σὲ ποῖο μέρος. Θὰ τοῦφερνε κι' αὐτὸς μάλιστα ἕνα πού γνώριζε γέρο, ἀλλὰ σπάνιο γιὰ τζάκια..

**

Και ἄρχισε μετὰ μιὰ μέρα, τὸ τζάκι νὰ χιτίζεται ἀπ' ἓνα γέρο βραδυκίνητο, μουρμούρη, ποὺ ἔκανε μιὰ ὥρα νὰ βάλει τὸνα τοῦβλο πάνω στᾶλλο.

Τὸ βράδυ ἔλη ἡ παρέα ἐπιθεωροῦσε τὸ ἔργο κέλεγε τὰ δικά της, τί ἔπρεπε νὰ γίνεῖ ἀκόμα, καὶ τί ἔπρεπε νὰ πέσει καὶ νὰ ξαναχτιστεῖ.

Μετὰ καθόταν καὶ ριχνότανε στὸ κρασί καὶ στὸ φαί. Καὶ ἔταν πήγαιναν νὰ ψωνίσουν, γύριζε ὁ Βίγγας κέλεγε στὸν κύρ Ζούμη :

— Βλέπεις τί χάνεις ;

— Τὸ βλέπω, παιδί μου, ἀπαντοῦσε αὐτὸς, τὸ βλέπω, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ κάνω ! ἓνας νοῦς κι' αὐτὸς ρωμέϊκος !.

**

Κάποτε ἐρχόταν καὶ ὁ φευγάτος ἀπ' τὴν παρέα, Νεράτζας. Κέρχότανε χωρὶς νὰ καθίσει, κουδουνίζοντας σιῖνα του χέρι δυό, τρία φράγκα. Κέλεγε :

— Θάρθει κανεὶς νὰ μοῦ κάνει συντροφιά ;

— Φεύγα, φεύγα, Νεράτζα, τοῦ φώναζε ὁ Βίγγας, μὴ σὲ μπολιάσω καὶ σὲ κάνω γλυκολέμονο ! Τί θέλεις νὰ κάνεις τὰ παιδιὰ νὰ τρῶνε ψωμοτύρι ; Ἐδῶ κάνουμε τώρα, τζάκι !..

Καὶ ὁ κύρ Ζούμης, ποὺ ἦταν πάντα γαλήνιος καὶ μὲ πρόσωπο γελαστό, σὰν ἀνοιξιάτικος οὐρανός, φαινότανε νὰ γριεύει στὴ θέα τοῦ Νεράτζα, ὁ ἀνοιξιάτικος γελαστός οὐρανός νὰ συννεφιάζει καὶ νὰ κοιτάζει σκοτεινός, σκοτεινός, ἔτοιμος νὰ ρίξει βροντὲς καὶ ἀστραπές..

Καὶ ὁ Νεράτζας ἐφευγε γρήγορα ἐνῶ πίσω του γινότανε βουὴ μεγάλη..

**

Τὸ τζάκι εἶχε τελειώσει. Ἐνα καθαρὸ τιγάνι ἔλαμπε πάνω. Δὲ θὰ τᾶναβαν ἔμως, ἀκόμα, θὰ περίμεναν τὸ σάββατο. Τότε ἤθελε ὁ κύρ Ζούμης.

Ὁ κύρ Ζούμης ἔμως, αὐτὴ τὴ βραδυὰ ποὺ τελείωσε τὸ τζάκι, ἀντὶ νᾶνε εὐχαριστημένος, γελαστός, ἦταν ἀνήσυχος, σκυθρωπός. Καὶ στὸ Βίγγα εἶχε πει :

— Μοῦ μυρίζει μπαρούτι !.

Ὅταν ἦρθαν οἱ δημοσιογράφοι τοὺς ζήτησε πληροφορίες. Τοῦ εἶπανε τί ξέρανε. Ἦταν κι' αὐτοὶ γεμάτοι ἀνησυχία.

Σὲ λίγο ἔμως, αὐτοί, πνίξανε τὴν ἀνησυχία τους μέσ' τὸ κρασί καὶ μείνανε ἐλεύτεροι νὰ ποῦνε τὸ τραγουδάκι τους.

Ἄλλ' ὁ κόσμος δὲν ἔμπαινε μέσ' τὸ μαγαζάκι, ἔσο καὶ ἂν τραγουδοῦσαν καλά. Κανεὶς δὲν πάτησε. Καὶ ὁ κύρ Ζούμης γύριζε μέσα, στεκότανε στὴν πόρτα συλλογισμένος καὶ ἀνήσυχος.

Ἐαφνικὰ φωνές, θόρυβος ἀκούστηκε πέρα.

— Κάτι τρέχει ! φώναζε ὁ κύρ Ζούμης.

Ὅλοι σηκώθηκαν καὶ βγήκανε στὴν πόρτα. Ἄκουσαν πάνω ἀπ' τὸ θόρυβο νὰ βγαίνουν φωνές παιδιῶν, ποὺ κάτι φώναζαν.

— Τί τρέχει ; ρώτησε ὁ κύρ Ζούμης κάποιον ποὺ περνοῦσε βιαστικά.

— Πρόσκληση δέκα ἡλικιωῶν ! οὐ ἀπάντησε αὐτὸς χωρὶς νὰ σταθεῖ.

**

Τὸ σάββατο, ποὺ ἦτανε νανάψει τζάκι καὶ θὰ κάνανε τὰ ἐγκαίνια, μόνο ὁ Βίγγας πήγε. Ἄλλοι εἶχανε πάει νὰ παρουσιαστοῦν. Τὸ Μιχαλάκη πᾶ εἶχε ἔρθει ὁ πατέρας του καὶ τὸν πήρε. Κ' ἔτσι τὸ τζάκι δὲν ἀνάψε !.

Ὁ Βίγγας, ποὺ πάντα ἦτανε εἴμος, αὐτὸ τὸ βράδυ εἶχε πέσει σὲ συλλογή.

— Ἄλλο δὲν εἶνε, εἶπε, ἀφοῦ ἔμνε ὥρα σκεπτικός, νὰ πάω κ' ἐγώ ! Δὲ χωρεῖ ἄλλο ! Κι' ἀνὰ δεῖς, θὰ μὲ πάρουν καὶ γιὰ πατριώτη !. Πατριώτης

**

Μετὰ λίγες μέρες τὸ μαγαζάκι ἔκλεισε.

ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ

Τὸ κατάσπρο της γεράκι
κυνηγάτορα ἔχει στείλει
Καὶ κυτᾶ ἀπ' τὸ περιστερὶ
πάνω στὸ ψηλὸ πυργάκι
— Μόνη λάμπη σὰν ἀστράκι
πρὸς τὴν παγωνίσια δύστη-
κι' ἔλα τὰ παιδόπουλα
καὶ τὰ πριγκηπόπουλα
πιὸς νὰ τὴν πρωτοφιλήσει

— Ἦν τὴν πρωτοφιλήσει
τὴν πυργοβασίλισσα.

Ἄλικο τ' ἄσπρο γεράκι
τώρα ἀνεμοζιγιάζεται,
θέλει λὲς καὶ σκιάζεται
νὰ χυθεῖ σ' ἓνα καστράκι,
νὰ διαλέξει τὸ ταιράκι
ποὺ νὰ πρέπει στὴν κυρά τᾶ
κι' ἔλα τὰ παιδόπουλα
καὶ τὰ πριγκηπόπουλα
λαχταροῦσαν στὰ φτερά το :

— Ἦν τὴν ποθαγκάλιασα
καὶ τήνε ξεμάλλιασα.

Μαῦρο τ' ἄλικο γεράκι,
μὲ τ' ἀτλάζινα φτερά του
κρυφοπέρνει ἀπ' τὴν κυρά του,
τὸ πιὸ λάγνο της φιλάκι
καὶ τὸ σπέρνει σι' ἀγεράκι,
γιὰ νὰ τὸ χαρεῖ ἔλη ἡ φύση
Ὅλα τὰ παιδόπουλα
καὶ τὰ πριγκηπόπουλα
πιὰ τὴν ἔχουνε φιλήσει :

— Ἦν τήνε στεφάνωσα
καὶ τήνε σαδάνωσα.

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ

ΣΤΙΣ ΟΧΘΕΣ ΤΟΥ ΝΕΙΣΣΕ

I

Στὴν κοίτη σου τὴν πράσινη πάντα βουδὰ κυλᾶς
Τὰ σκοτεινὰ νερά σου,
Κι' οὔτε τὴν πρόσχαρη ἀνοιξη ποὺ σ' εἶδα νὰ γελᾶς
Κι' οὔτε νὰ κλαῖς, σὰν ἔσκεπαν οἱ πάγοι τὴ χαρά σου.

Μ' ἔμοια γαλήνη δέχεσαι καὶ μ' ἔμοια ὑπομονή
Χιονάτου κύκνου χάδια,
Ὡς καὶ τ' ἀνίλεο ἔξοπασμα, μιὰ νύχτα σκοτεινὴ,
Νεροποντής, ποὺ ρυάζεται σὰν ὄρνεο σὲ ρημάδια.

Πόσες φορὲς στὶς ὄχθες σου δὲν ἦρθα, ποταμέ,
Κάποιες θλιμμένες ὥρες,
Καὶ πόνεσα, ποὺ ἡ μοῖρα σου δὲν ἔμοιαζε κ' ἐμέ,
Ποὺ ἂν χαίρομαι τὴν ἀνοιξη, πονῶ διπλὰ στὶς μπόρες.

II

Βαρκούλα ὄνειροτάξειδη τοῦ νοῦ, κύκνε λευκέ,
Πρὸς τὴ συρμὴ πηγαίνεις,
Ἄρμενιστὴ περήφανε καὶ μελαγχολικέ,
Ποὺ ἔχεις τὴ χάρη νὰ πονῆς καὶ νὰ σωπαίνης.

Κι' ἂν σοῦ ξεφεύγῃ κάποτε παράπονο, πνιχτὰ
Τὸ λὲς, σὰ γιὰ νὰ σβύσῃ,
Καὶ πᾶς, μὲ τ' ἄσπρα σου ἄρμενα στὴν αὔρα, πιὸ ἀνοιχτὰ,
Σὰ νὰ μὴ θὲς κανεὶς, σὰν κλαῖς, νὰ σὲ γροικήσῃ.

Σὲ μιὰ βουδὴ ἐγκαρτέρηση, μιὰ δόξα ταπεινὴ,
Ποθῶ καὶ γὼ νὰ ζήσω.

Ἐχοντας μιὰ παρηγοριά, τὴν ὥρα τὴ στερνὴ,
Καθὼς ἐσύ, τὸ Ἄνειπτο νὰ τραγουδήσω.

III

Τρανὸς ὁ πόθος ποὺ μὲ καίει κι' ὁ πόνος ποὺ πονῶ,
Κι' ἄχ πῶς νὰ λησμονήσω !
Σὰν ἄρωμα ἐξατμίζεται τὸ φῶς τὸ δειλινό,
Κ' ἦρθα στὴν ἀκροποταμιὰ νὰ τὸν ἀποκοιμίσω.

Μὰ δὲ μὲ φτάνει ὁ φλοῖσος σου, ποτάμι, ὁ σιγανός
Σὲ φθινοπώρου ἔσπερα,
Κι' οὔτε ὁ βαρὺς μ' ἀκύμαντος, ποὺ κρέμεται, οὐρανός,
Ὅμοια θολὸς καὶ τὴ νυχτιὰ καθὼς καὶ τὴν ἡμέρα.

Γιὰ νὰ ξεχάσω, πέλαγος ποθεῖ ἡ πικρὴ ψυχὴ
Νὰ τὴν ἀποκοιμίσω,
Ποὺ νὰ τὸ δέρνῃ ἡ τρικυμιὰ, νὰ βόγγῃ καὶ ν' ἀχῇ
Καὶ νὰ ζητάτῃ τὸ κῆμα του τὰ νέφη νὰ ραντίσῃ.

IV

Μὲ τὸ μικρὸ μονόφτερο, τὰ βράδυα ποὺ ἀγρυπνῶ,
Γυρεύω ν' ἄρμενίσω.
Θαρρῶ πῶς εἶμαι μιὰ στιγμὴ σὲ πέλαος, μὰ ξυπνῶ
Καὶ βλέπω γύρω τίς πλαγιὲς στὸ φῶς τὸ φεγγαρίσο.

Καθὼς κυλάει τὸ ρέμα σου χωρὶς νὰ σταματᾶ,
Τάχα σὰν ποῦ νὰ φτάνῃ ;
Τὸ διψασμένο βλέμμα μου τὴν ἄκρη σου ζητᾶ :
Νᾶναι μιὰ λίμνη, ἓνα βουνό, γιὰ τάχα ἓνα λιμάνι ;

Ἄχ, νᾶταν νὰ ξεχειλίζεις στὸ πέλαος τ' ἄρμυρό,
Ποῦναι ὠργισμένο αἰώνια·
Σὲ κάθε ἐνάντιο θάβαζα τὴν πλῶρη μου καιρῶ—
Κάποιο νησάκι νεῖρομαι, ποὺ λείπω τώρα χρόνια.

V

Πάλι τὰ δέντρα στοῦ βαρειοῦ χειμῶνα τὴν καρδιά
Σκελεθρωμένα ρέβουν,
Καὶ πάλι ὁ πάγος σκέπει σε καὶ μάταια τὰ κλαδιὰ
Νὰ ἴδουνε στὸν καθρέφτη σου τὴ γύμνια τους γυρεύουν.

Καὶ πάλι οἱ κύκνοι ἐφύγανε καὶ σβύσανε οἱ ἄχοι
Στὰ στοιχειωμένα δάση·
Σὰ μιὰ ψυχὴ νὰ μοῖρεται, ποὺ μένει μοναχὴ,
Προσμένοντας τὴν ἀνοιξη, ποὺ τόσο ἄργεῖ νὰ φτάσῃ.

Ὡ, ἂς ἦταν μόνις, ποταμέ, τὸ ρέμα σου σιγῶ
Τὴν ἀνοιξη κυλήσῃ,
Νᾶμαι μακρὰ, πολὺ μακρὰ, καὶ νὰ σὲ νοσταλγῶ,
Ὡς τώρα νεῖρομαι τὴ γῆ, ποὺ μ' ἔφερε στὴ ζήση.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΓΑΡΟΥΦΑΛΑ

Ἄσπρα καὶ κόκκινα γαρούφαλα σμιχτὰ
Ξανοίγω στὸ τραπέζι μου χυμένα·
Ὡ ! τί ὁμορφα ποὺ βρίσκονται ἐνωμένα
Τὰ κόκκινα μὲ τᾶσπρα, ἄρμονικά !

Πῶς θάθελα γλυκό, κι' ἐσύ, κοράσι,
Νᾶχες βαθεῖα κρυμμένα στὴν ψυχὴ
Ἄσπρα καὶ κόκκινα γαρούφαλα μαζί,
Σὲ χαρωπὸ κι' ἀτέλειωτο γιορτάσι !

Τὰ λευκὰ νᾶτανε ἡ ἀγνότῃ ἡ θεϊκὴ
Μαργαριτάρι ἀτίμητο γιὰ σένα,
Καὶ τᾶλικά γαρούφαλα γιὰ μένα
Ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης, λατρευτὴ !

ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΑΓΑΠΗ

Τότε καθόμαστε σε μιὰ συνοικία, μακριά απ' τὸ κέντρο τῆς πόλης, σχεδὸν στὴν ἐξοχή. Ἡ συνοικία μας, ἦταν ἔλο ἀπὸ μικρὰ παλιὰ σπιτάκια καὶ καθόνταν ἔλο ἐργατικοὶ ἄνθρωποι. Αὐτὴ ἡ συνοικία μάλιστα, λεγότανε ἡ συνοικία τῶν φτωχῶν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ποὺ καθόνταν ἐκεῖ, ἔλο, ποῖος λίγο ποῖος πολὺ, ἦτανε σακάτηδες. Κι' ἔτσι, ἐγὼ τὴν ἔλεγα ἡ συνοικία τῶν σακάτηδων...

Τὰ σπίτια μικρά, καὶ τὰ περισσότερα βρώμικα. Σὲ κάνα-δυὸ σπίτια μάλιστα, δὲ μπορούσες νὰ περάσῃς οὔτε ἀπ' ἔξω... Θυμᾶμαι ἕνα σπιτάκι, ποὺ καθότανε ἕνας ἀποστρατος λοχαγός, πάρα κάτω ἀπ' τὸ δικό μας, ποὺ ἔτανε πέρναγες ἀπ' ἔξω, ἔπρεπε νὰ πιάσῃς τὴ μύτη σου γιὰ νὰ μὴ λιγοθυμίσῃς, ἀπ' τὴ βρῶμα. Καὶ τὸ ἀστεῖο ἦτανε, ποὺ ὁ λοχαγός, εἶχε κι' ἕνα σωρὸ γλάστρες μὲ λουλούδια στὰ παράθυρα.... Ὑστερα κάποιον ἄλλο σπίτι, ἐνὸς τσαγκάρη, βρωμοῦσε σὰ νὰ ἦτανε μουχλιασμένο. Οἱ τοῖχοι του, ἦτανε καταπράσινοι ἀπ' τὴν ὑγρασία. Ἀργότερα ἔμαθα, πὼς στὰ θεμέλια αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ, περνοῦσαν τὰ βρώμικα νερά κι' οἱ βρῶμες, ποὺ ἔρχονταν ἀπ' τοὺς ὑπονόμους τῆς πόλης.... Ἔτσι πάνω-κάτω ἦτανε καὶ τὰλλα τὰ σπίτια τῆς συνοικίας τῶν φτωχῶν. Τώρα, ὅσο γιὰ τοὺς ἄνθρώπους ποὺ καθόνταν σαυτὴ τὴ συνοικία, δὲν μπορῶ νὰ πῶ τίποτ' ἄλλο, παρὰ πὼς, ἂν ὄχι ἔλο, οἱ μισοὶ καὶ περισσότεροί ἀπ' αὐτοὺς, ἦτανε σακάτηδες. Τὰ βράδουα, ποὺ μαζεῦονταν στὸ καφενεῖο καὶ συζητοῦσαν πολιτικά —οἱ φτωχοὶ τὸ ἔχουνε αὐτὸ : κουβεντιάζουνε γιὰ κάθε ἄλλο πράμα, ἔξω ἀπ' τὴ φτώχεια τους— ἔβλεπε γύρω σὲ κάθε τραπέζι, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους, καὶ δυὸ-τρεις σακάτηδες. Ἐνας ἐργάτης, ποὺ δούλευε πρῶτα σὲναν μύλο, καὶ ποὺ ἡ μηχανὴ τοῦκοφε τὸ δεξὶ πόδι καὶ τὸ δεξὶ χέρι, κάθονταν πάντα στὴν ἴδια θέση, μπροστὰ στὸν πάγκο τοῦ καφενεῖου, κι' ἔτανε κουβεντιάζε, εἶχε τὴ συνήθεια νὰ φωνάζῃ, καὶ νὰ κουνάῃ, ἀκριβῶς, τὸ δεξὶ του χέρι, τὸ κομμένο σχεδὸν ἴσαμ' ἀπάνω, κι' ἔτσι, πῆγαινε κι' ἐρχότανε τὸ ἀδειανὸ μανίκι του.... Κάποιος ἄλλος μὲνα μάτι, διάβαζε ἕλες τὶς φημερίδες τοῦ καφετζῆ... Ἐγὼ πῆγαινα κάθε βράδου στὸ καφενεῖο, κι' ἔτσι μπορούσα νὰκούω τὶς κουβέντες τους. Μὲ πολλοὺς ἀπ' αὐτοὺς, εἶχα πιάσει φίλια. Ἐνας βλογοκομμένος, ποὺ σχεδὸν δὲν τὸν ἤξερα, κάθε βράδου ἐρχότανε καὶ κάθονταν στὸ τραπέζι ποὺ καθόμαστε, κι' ἔτσι, λάβαινε κι' αὐτὸς μέρος στὴν κουβέντα. Αὐτὸς δούλευε σὲνα φορνο. Ἦτανε ζυμωτής, καὶ μάλιστα λέγανε, πὼς ἔφτιανε πολὺ νόστιμο ψωμί... Τὴν ἄλλη μέρα, πῆγα καὶ γὼ στὸ φορνο ποὺ δούλευε, κι' ἀγόρασα ἀπὸ καὶ ψωμί. Μόλις ἔμωσ πῆρα νὰ βάλω μιὰ μπουκιά στὸ στόμα μου, θυμήθηκα τὸ βλογοκομμένο μοῦτρο τοῦ ζυμωτῆ, κι' ἔτσι συχάθηκα, κι' ἔδωσα τὸ ψωμί σὲνα παιδάκι, ποὺ καθισμένο στὸ δρόμο, ἔγλυψε κάποιον κόκκαλο ποῦχε βρεῖ χάμω...

Τὸ βράδου μὲ ρώτησε στὸ καφενεῖο, πὼς μοὺ φάνηκε τὸ ψωμί. Ἐγὼ μπερδεύτικα λίγο. Ὑστερα, εἶπα :

— Ναί... πολὺ ὠραῖο !...

Τότε ἄρχισε νὰ μᾶς λέῃ γιὰ τὴν τέχνη του. Κι' ἔλεγε,

πὼς τὸ ψωμί, αὐτὸς, δὲν τᾶφηνε νὰ παραφουσκώσῃ, καὶ πὼς ἔτσι ἔπρεπε νὰ κάνουμε καὶ μεῖς... Κι' ἔλεγε ἀκόμα πολλὰ : ἀλλὰ ἤμουνα ἀφηρημένος, κι' ἔτσι δὲν ἀκούγα τί ἔλεγε....

Πιὸ ὕστερα, σηκώθηκα κι' ἔφυγα....

* *

Τὴν ἄλλη μέρα, πάλι τὰ ἴδια. Ἔτσι πέρναγα πάντα τὰ βράδουα μου. Ὑστερ' ἀπὸ καιρὸ, ἔμαθα μιὰ βραδουὰ στὸ καφενεῖο, πὼς ὁ βλογοκομμένος ζυμωτής, ἦταν ἐρωτευμένος μὲ τὴ μεγάλη κόρη τοῦ ἀποστρατου λοχαγοῦ, ποὺ εἶχε τὰ λουλούδια στὰ παράθυρα... Τὴν ἀγαποῦσε, λέγανε, πολὺ, καὶ μάλιστα, πὼς εἶχε ἀδυνατίσει ἀπ' τὸν καὶμό του... Ἡ ἀλήθεια ἦτανε, ὅτι δὲ φαίνονταν πιά στὸ καφενεῖο, καὶ ὅτι εἶχα νὰ τὸν ἰδῶ, ἀπάνω ἀπὸ δυὸ μῆνες. Μιὰ μέρα, τὸν εἶδα ποὺ περνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ καφενεῖο. Εἶχε ριγμένο τὸ κεφάλι του μπροστὰ, κι' εἶχε σταυρώσει τὰ χέρια του πίσω. Περπατοῦσε σιγὰ-σιγὰ, καὶ ὄλο του τὸ πρόσωπο —ποὺ ἦταν, ἀλήθεια, πολὺ ἀδυνατισμένο— ἦτανε χυμμένη μιὰ παράξενη χλωμάδα. Σηκώθηκα γρήγορα, βγήκα στὴν πόρτα, καὶ τὸν φώναξα. Αὐτὸς, σὰν ξαφνιασμένος, στάθηκε μιὰ στιγμὴ, γύρισε γύρω-γύρω τὸ κεφάλι του, σὰ νὰ μὴν κατάλαβε ἀπὸ ποῦ τὸν φώναξαν, κι' ὕστερα μὲ κύτταξε. Τὰ μάτια του, ἦτανε κόκκινα καὶ κομμένα, σὰ νὰ εἶχε μέρες νὰ κοιμηθῇ. Ἐγὼ πῆγα κοντὰ του, καὶ τὸν ρώτησα τί γίνεται. Αὐτὸς χαμήλωσε λίγο τὰ μάτια του, σὰν κορίτσι ποὺ ντρέπεται, κι' ὕστερα εἶπε σιγὰ-σιγὰ, προφέροντας δυνατὰ τὶς λέξεις :

— Εἶμαι... χαμένος ἄνθρωπος !...

Τίποτ' ἄλλο. Ὑστερα μὲ ξανακύτταξε μιὰ στιγμὴ. Κάτι θέλησα νὰ πῶ, μὰ δὲν εὐρισκα λόγια. Τὸν κύτταξα καὶ γὼ στὰ μάτια. Αὐτὸς χαμήλωσε πάλι τὰ μάτια του, κι' ἄρχισε νὰ φεύγῃ. Τὸν κύτταξα, ἔτσι, ποὺ ἔφευγε, χωρὶς νὰ πῶ τίποτα. Σὲ λίγο, ξαναμπήκα στὸ καφενεῖο καὶ κάθησα. Ἦμουνα σὰν ἀφηρημένος. Ὁ νοῦς μου, γύριζε στὸν βλογοκομμένο καὶ στὴν κόρη τοῦ λοχαγοῦ. Καὶ τοὺς ἔβλεπα, ἔτσι, πλάι, βαστώντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο ἀπ' τὸ χέρι... Χωρὶς νὰν τὸ θέλω, γέλασα μαυτὲς τὶς σκέψεις.

* *

Μαζὺ μὲ τὶς πολλὲς ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ —κατάρτα Θεοῦ— ἔπεσε τότε στὴ συνοικία μας καὶ πανοῦκλα... Περισσότερες ἀπ' τὶς μισὲς ψυχὲς τῆς συνοικίας, ἂν δὲν εἶχαν πεθάνει, ἦταν ἄρρωστες βαρετὰ πὲς, πεθαίνανε. Κάθε μέρα καὶ πεντέξῃ πέφτανε στὸ κρεβάτι, γιὰ νὰ μὴ ξανασηκωθοῦν. Ἐνας γιατρός, μᾶς ἔλεγε, πὼς ἡ ἀρρώστεια ἦρθε ἀπ' τὶς βρῶμες, ποὺ τρέχανε στοὺς ὑπονόμους, καὶ ποὺ πέρναγαν κάτ' ἀπ' τὴ συνοικία μας. Κι' ἔτσι θὰ ἦταν γιὰ τὸ σπίτι τοῦ τσαγκάρη, ποὺ ἦταν πράσινο ἀπ' τὴν ὑγρασία, εἶχε κλείσει... Πέθανε κι' αὐτὸς, κ' ἡ γυναῖκα του, καὶ τὰ τρία του παιδιὰ. Ἐνας ἐργολάβος, ποὺ ἀναλάβαινε τὶς κηδεῖες, καὶ ποὺ εἶχε τὸ μαγαζὶ του δίπλα στὸ σπίτι μας, πῆδαγε ἀπ' τὴ χαρὰ του... Μιὰ μέρα ποὺ τὸν ρώτησα τί γίνεται, μοὺ εἶπε :

— Ὁραῖα... ὠραῖα... Δόξα σοι ὁ Θεός... Πολλὲς δουλειές !...

Κι' ἔτριβε τὰ χέρια του... Κάποια νύχτα, ἀργά, ποὺ

γύριζα στὸ σπίτι μου, εἶδα μέσα στὸ μαγαζὶ τοῦ ἐργολάβου μαζεμένους πεντέξῃ ἄνθρώπους, νὰ τρῶνε καὶ νὰ πίνουνε. Ὁ μαγαζάτορας ἦταν ὄρθιος, καὶ βαστοῦσε στὸ χέρι του ἕνα ποτήρι μὲ κρασί καὶ φώναζε. Ἐνας ἄνθρωπος πάρα-πέρα, κούρντιζε ἕνα φωνογράφο. Πιὸ ὕστερα ὁ φωνογράφος ἄρχισε νὰ παίζῃ κάποιο πεταχτὸ τραγοῦδι. Ὁ μαγαζάτορας ξανασηκώθηκε μὲ γεμᾶτο πάλι τὸ ποτήρι καὶ φώναξε :

— Ἐβίβα !...

Τὰ ποτήρια ἔλων τῶν ἀνθρώπων χτυπήσανε .. Ὁ φωνογράφος ἐξακολουθοῦσε νὰ παίζῃ. Ὑστερα ἄκουσα πολλὲς φωνὲς μαζύ. Πῆγα κρυφὰ κοντὰ στὸ παράθυρο, ποὺ τὰ τζάμια του ἦτανε θαμπὰ ἀπ' τὴ βρῶμα, καὶ κύτταξα περὶεργα μέσα. Ἦτανε ἔλο ξαπλωμένοι στὶς καρέκλες τους, καὶ ξεφωνίζανε. Ὁ φωνογράφος εἶχε πάψει. Ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τους, γυρῶ, παντοῦ, κάσσε, σταυροί, κορδέλλες μαδιές, μαυρες κι' ἄσπρες... κάτι μανουάλια δίχως κερὰ... Ψηλὰ στὸν τοῖχο ἕνα κάδρο, ποὺ παράστανε τὸ χάρο, ἕνα γέρο νιυμένο στὰ μαυρα, μέσα σὲ μιὰ βάρκα, καὶ πάρα πέρα κάποιον νησί, παραφορτωμένο μὲ ψηλὰ κατάρταυρα κυπαρίσσια. Ὁ φωνογράφος ξανάρχισε... Ἐφυγα μὲναν ἀλλόκοτον φόβο....

Γδύθηκα κι' ἔπεσα στὸ κρεβάτι μου, μὰ δὲ μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι. Ἀπ' ἔξω ἔρχονταν, σὰ βουϊτό, οἱ φωνὲς τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν παύανε νὰ ξεφωνίζουσαν καὶ νὰ φωνάζουσαν «ἐβίβα»....

Σηκώθηκα πρῶτ-πρῶτ, καὶ πῆγα στὸ καφενεῖο. Βρήκα τρεῖς-τέσσερες πελάτες τοῦ μαγαζιοῦ, καθισμένους ἔλους κοντὰ-κοντὰ. Τοὺς χαιρέτισα, καὶ πῆγα κι' ἐγὼ κοντὰ τους. Αὐτοὶ σὰ νὰ ταράχτηκαν λίγο. Ὁ καφετζῆς, ποὺ κάθονταν κι' αὐτὸς μαζύ τους, μὲ κύτταξε καλὰ-καλὰ στὰ μάτια. Γιὰ μιὰ στιγμὴ, στεκόμουν σὰ βλάκας, καὶ τοὺς κύτταξα. Δὲ μπορούσα νὰ καταλάβω τίποτα. Αὐτοὶ δὲ μιλοῦσαν πιά. Πιὸ ὕστερα, εἶπα :

— Δὲν ἔχω τίποτα...

Ἔτσι ἡσύχασαν λίγο. Κάποιος ποὺ ἦρθε πιὸ ὕστερα, μᾶς εἶπε, πὼς ἡ μεγάλη κόρη τοῦ λοχαγοῦ πέθανε, καὶ πὼς κ' ἡ μικρότερη ἦταν στὰ τελευταῖα τῆς. Κάποιος εἶπε :

— Θεὸς χωρέστη...

Ἐγὼ θυμήθηκα τὸν βλογοκομμένο ζυμωτῆ. Ὑστερα μοὺ φάνηκε, πὼς τὸν ἔβλεπα μπροστὰ μου, πάντα ὠχρό, νὰ βαστᾷ τὸ χέρι τῆς κόρης τοῦ λοχαγοῦ... Οἱ ἄλλοι κουβεντιάζανε, μὰ δὲν καταλάβαινα τί λέγανε. Ὁ βλογοκομμένος ἦτανε πάντα μπροστὰ στὰ μάτια μου. Μοὺ φάνηκε πὼς κάθονταν δίπλα μου, καὶ μοῦλεγε —ὅπως μιὰ μέρα— πὼς δὲν πρέπει νὰφῆνοῦμε τὸ ψωμί νὰ παραφουσκώνῃ... Δυὸ ἄνθρωποι περάσανε ἀπ' ἔξω μὲ μιὰ κάσσα στὰ χέρια καὶ μὲνα ἄσπρο μαξιλάρι. Ἀπὸ πίσω ἔρχονταν ὁ ἐργολάβος, μὲ κάτι κερὰ ἄσπρα στὰ χέρια του. Στριφανε στὴ γωνιά τοῦ δρόμου, καὶ τράβηξαν γιὰ τὸ σπίτι τοῦ λοχαγοῦ. Ἐνας παπᾶς, πέρασε ὕστερα τρέχοντας....

Ἐκεῖνος μὲ τὸ ἕνα μάτι, μπήκε στὸ μαγαζὶ, καὶ ζήτησε τοῦ καφετζῆ τὶς φημερίδες. Κάθησε κοντὰ στὰ τζάμια, κι' ἄρχισε νὰ διαβάξῃ... Ἀπ' ἔξω πέρασαν κάποιον παιδάκι, σὲ μιὰ κάσσα, μισὸ μέτρο... Δυὸ-τρεις ἄντρες καὶ

μιὰ γυναῖκα, πῆγαιναν ἀπὸ πίσω σιγὰ-σιγὰ. Ὁ παπᾶς ἄφηνε κάθε δυὸ-τρία βήματα τὸ φάλσιμον, καὶ φώναζε :

— Κάνετε γρήγορα, λοιπόν...!

Κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουσαν... Πιὸ ὕστερα, περάσανε τὴν κόρη τοῦ λοχαγοῦ. Ὁ λοχαγός, εἶχε βάλει τὴ στολή του, καὶ περπατοῦσε μονοκέματος, σὰ νὰ ἦταν σὲ καμμιά παράταξη... Ἀπὸ πίσω, ἡ γυναῖκα τοῦ λοχαγοῦ καὶ δυὸ ἄλλες γυναῖκες. Ἐνα παιδί βάσταγε τὸ δίσκο μὲ τὰ κουφέτα, καὶ μὲ τρόπο, ἔβαζε πότε-πότε καὶ κανένα στὸ στόμα του....

Κατὰ τὸ μεσημέρι, μάθαμε, πὼς ὁ βλογοκομμένος ζυμωτής, βρέθηκε κρεμασμένος μὲνα χοντρὸ σκοινί, ἀπ' τὸ ταβάνι τοῦ παταριοῦ τοῦ φούρνου....

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἕνα μάτι, ποὺ διάβαζε ἀκόμα, ἄφησε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴ φημερίδα, καὶ εἶπε :

— Θεὸς χωρέστην....

ΝΑΣΟΣ ΧΡΗΣΤΙΑΔΗΣ

ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

«Ἐσπερε, τὰς ἐρατὰς χεῦσεον φάος Ἀφρογενείας»
ΒΙΩΝΟΣ, ΕΙΔΥΛΛΙΑ

Φτωχούλα ἀγροτική φωτιά, πιστὲ μου Ἀποσπερίτη, φέγγε 'στὸ δρόμο τὸ λοξὸ ποὺ μὲ γυρνάει 'στὸ σπίτι' παρόμοια φέρνεις, —προσδεχτὴ καθὼς μᾶς ἔρθῃ ἡ ἑσπέρα, — τὸ ξανθὸ βῶδι 'στὸ μαντρί, τὴν κόρη 'στὴ μητέρα !

Καὶ εἰς τὴν βραδυὰς καὶ στῆς αὐγῆς τὸν ἴσκιο, ἡ λάμψη ἡ [πρῶτη
ἐσὺ εἶσαι, τ' ἄστρο τοῦ ἔρωτα, κι' ἐσὺ, ἡ χαρὰ τοῦ ἀγρότη. Τώρα, ποὺ ἡ χῆνα ἀπόμεινε 'στὸ βάλτο τῆς νὰ κράξῃ, φέξε μου, μὲς 'στὰ ὄργωματα, 'στὸν κάμπο ποὺ χλωμιάζει..

Ἄστρο, κάτω ἀπ' τὴν στέγη μου δὲν ξέρω πὼς προσμένει πρόσχαρη φλόγα 'στὴ φωτιά κι' ἀγάπη παινενμένη, μὰ εἶν' ἡ τραχεῖα ἡ γερόντισσα, μὲ τὸ ἄσωστο τ' ἀδράχτι, κ' οἱ ἀνέμοι κλαῖνε καὶ φυσοῦν 'στῆς παραστίας τὴν στάχτη.

Κλαῖνε οἱ ἀνέμοι θλιβερά μὲς 'στ' ἀδειανὸ τὸ σπίτι' τὸ χελιδόνι δὲ χτυπάει τριγύρω ἀπ' τὸ φεγγίτη, ποὺ ὀλόγυρά του σφίγγεται τὸ κλῆμα καὶ χλωμιάζει καὶ τὸ πικρὸ φθινόπωρο τὰ στέφανά του δένει.

Προικιό μου εἶναι τοῦ θερισμοῦ ἡ μαλαμματένια ἡ σκόνη, κ' εἶναι τὰ φύλλα τὰ ξερὰ κληρονομιά μου μόνη, γιὰ τὴν ἀπ' τὸ δρόμο, ποὺ ἀκλουθῶ, δίχως σωσμό, οὐδὲ στάσι, πρῶτ' ἀπὸ μὲνα, ἔχει ἡ νοτιά κ' ἡ χειμωνιά περάσει.

Πᾶνε νὰ κλείσουσαν ἄχαρα τῆς νεότητος μου τὰ χρόνια καὶ θὰ μοὺ πάρῃ ἡ ξενιτειὰ μακριὰ τὰ χελιδόνια, — θὰ φέρῃς μὲ τὶς γύρες σου καὶ τὸ φθινόπωρό μου, δίχως νὰ βγαίῃ τὸ παλιό, βουκολικὸ ὄνειρό μου.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Η ΑΠΟΚΡΙΣΗ

Ρωτώ τὰ σφαλισμένα σου παράθυρα,
τὸ σπήτι τὸ βουδὸ καὶ ρημασμένο,
τὸ μάη τοῦ μπαλκονιοῦ σου ποὺ μαράθηκε
ἀν ξαναρθῆς, ἢ ἄδικα σὲ προσμένω.

Ρωτῶ καὶ τῆς αὐλῆς τὰ μαῦρα κάγκελα,
μ' ἀπόκριση κανένα δὲ μοῦ δίνει,
κι' ἔλα σωποῦνε, δέντρα καὶ χαμόκλαδα,
σὰ νὰ κοιμούνται ὀλόρθα στὴ γαλήνη.

Παίρνω τότε κ' ἐγὼ τὴ στράτα, ἀγάπη μου,
τῶρημο νυχτοπούλι ν' ἀπαντήσω,
ν' ἀκούσω τί μαντάτα καὶ μηνύματα
μοῦ στέλνει μὲ τὸ ἀγέρι τὸ βουνίσο.

Μὰ σκούξιμο ὄρνου μαντικοῦ δὲν τάραξε
τὴν πένθιμη σιγή, σὰ νὰ εἶχαν ἔλα
τὸ στόμα τους κλεισμένο γιὰ τὴν τύχη μου,
τὴν τύχη μου τὴν ψεύτρα καὶ μαργιόλα.

Κι' ὅπως στὸ δρόμο ἐγύριζα μονάχος μου,
οἱ χτύποι τῆς καρδιάς μου τῆς θλιμμένης
παράξεν' ἀκουστήκαν, σὰ νὰ μοῦλεγαν :
φτωγέ, τέτοια χαρὰ μὴν περιμένεις.

ΣΤΕΦ. ΜΟΡΦΗΣ

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ

I

Στ' ἄσπρο σπητάκι μέσα στὶς ἐληές,
ποὺ περιζώνει ἡ εἰρήνη,
καὶ στοῦ μεσημεριοῦ τὶς ἀντηλιές
ἢ λεύκα ἐμπρὸς τὸν ἴσκιό της τοῦ δίνει,
εἰδύλλιο κάποιον, μὲ κρυφὲς μιλιές
σοῦ ψιθυρίζουν μέσα στὴ γαλήνη
τοῦ φράχτη σου οἱ δάσπερες ῥοδωνιές
μὲ στόμα ἀνάγλυφο σατύρου ἢ κρήνη.
Γιὰ κάποια Μάρθα πότε εὐλαδικὰ
στά κρινοχέρηγα τοῦ Χριστοῦ ποὺ σκύβει,
πότε γιὰ μιὰ Μαγδαληνή, γλυκὰ
μὲ ἀρώματα, ποὺ ἀλάβαστρα συντρίβει.
Καὶ μιὰ μορφή στα ῥοδοδειλινὰ
τῆ θεϊκῆ φεγγοβολιά της χύνει
μέσα σὸ σπήτι ἀπ' τὰ βουνά,
σὰ νὰ τὸ βλέπη κάτωχρη ἢ Σελήνη.

*

Τὸ χελιδόνι δταν ξυπνᾷ
σὲ βεπιασμένα τραγουδῶντας γύσα,
τοῦ κούκου ἢ νυχτωδία ποὺ ἀγρυπνᾷ
στά σκοτεινὰ περὶ πέρα κυπαρίσσα,
τοῦ λιβανιοῦ ποὺ ἀγγίζει σε ἢ εὐωδιά,
ὁ κήπος μ' ἔλα τ' ἀνθη πῶχει,

ἔτσι ἀπαλὰ ὅπως ἔρχεται ἢ βραδυά,
καὶ τὸ γερᾶνι ποὺ αἵμοστάζει στῆς αὐλῆς
τῆ μαρμαρένια κώχη,
σοῦ φέρνουν καὶ χωρὶς νὰ τὰ καλεῖς
λευκά, θαμπά, τὰ θεϊκά σου ἐκείνα
πρόσωπα, ποὺ μαζὺ κρυφομιλεῖς
στὶς ἐρημιές, σὸν ἴσκιό της πηγῆς,
καὶ λάμπου στὴν ψυχὴ σου ὡς ἄσπρα κρῖνα,
ποὺ πάνω τους κοιμίζει τῆς αὐγῆς
τ' ὠχρό του φῶς τρεμάμενο φεγγάρι,
καὶ λὲς θὰ πέση δάκρυ πρὸς τὴ γῆς
ἢ σὸν χλωμὸ μαργαριτάρι.

*

Τῶν τοίχων του οἱ κληματαργιές,
ποὺ σμαραγδένιοι ἐρπύζουσε πλοκάμιοι,
οἱ Βακχικὲς περὶ πέρα λυγαργιές,
ποὺ εὐωδιάζουν σὸ ποτάμι,
κυκλώνουν ἕνα δεῖπνο εἰρηνικὸ
μὲς τὴν αὐλή, κι' ἀντιφεγγίζει
μακρὰ στοὺς κάμπους τὸ γλυκὸ
τῆς λάμπας φῶς, ποὺ πορφυρίζει.
Κι' ἔλο σοῦ φέρνει ἢ καθεμιὰ
στιγμὴ, χαρούμενο ἕνα δεῖπνο
δταν ξυπνήσει ἢ ἐπιθυμιὰ,
καὶ διώξει ἢ αὐγὴ τὸν μαῦρον ὕπνο,
ποὺ τὸ κρασί μὲς στα κρυστά-
λινα ποτήρηγα θὰ αἵμοστάζει,
χρυσὲς ὀπῶρες, ποὺ μπροστὰ
ἢ πλουτοφόρα γῆ σωργιάζει,
θᾶναι σὲ κἀνιστρα πλεχτά.
Οἱ μάννες θὰ κρεμοῦν τὰ βρέφη
στ' ἄσπρα τους στήθη τ' ἀνοιχτά,
ὁ ἀντρας μὲ κλήματα θὰ στέφη
τὸ μέτωπό του, κι' ἢ παρθένα
σταφύλια μὲ κλαδιὰ, ριχτά
θᾶχει σὲ στήθη μεστομένα.

II

Βαρὺ τὸ κλῆμα μὲς τ' ἀμπέλι·
στοῦ ἥλιου τὴν πύρα τρέχει πειὰ
τῶν σύκων πορφυρὸ τὸ μέλι
κι' αἵματοστάζει ἔλη ἢ συκιά.
Οἱ μπλάβες φωτοστάλες σπάνε
σὲ χλωρὰ φύλλα ἢ σὲ ξερά,
καὶ μόνο ἢ λεύκα ἔλο χαρὰ ἔναι
πάνω ἀπὸ κρύσταλλα νερά.
Ἄρχισε ὁ τρύγος μὲς τ' ἀμπέλια
σῶροι σταφύλια στα πλεχτά
κἀνίσκια, μὲ τραγούδια γέλοια
τρυγοῦν γυναῖκες καὶ παιδιὰ.
Οἱ ῥοδομάγουλες μητέρες
ἀπ' τὰ βαργυὰ κρεμοῦν βυζιά
γυμνὰ στὴ πύρα τ' ἄσπρα βρέφη,
καὶ τοῦ ἥλιου οἱ μαῦρες θυγατέρες

ΜΟΥΣΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ = = = = =
ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ = = = = =
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΔΟΚΟΤΡΩΝΗ 37 = = = = =

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΓΙΑ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΔΡΧ. 10.—
> > ΕΞΗ ΜΗΝΕΣ > 5.—
ΤΟ ΦΥΛΛΟ ΛΕΠΤΑ 75.

Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ ἀνάλογον ἀφοῦ ὑπολογιστεῖ καὶ
τὸ γραμματόσημο.

μὲ σκουλαρῖκια κρεμεζιά
κροῦνε, οἱ τσιγγάνες, κάποιον ντέφι.

*

Βουτάει ὁ ἥλιος κι' ἔλα κοκκινίζει
τὰ νέφη, αἱμάτινες γραμμὲς
τρέμουν στα φύλλα, σὲ ἔτι ἀγγίζει,
στοῦ ποταμοῦ τὶς καλαμιές.
Τὰ μελαψὰ στα κἀνιστρα σταφύλια
αἵματοστάζουν κι' ἢ ῥωδιὰ
σὸν ἀνοιγμένα τὸν καρπὸ της χεῖλια,
σκασμένο δείχνει ἀπ' τὰ κλαδιὰ.
Σκυμένη μὲ τὸ κλαδευτήρι
κάτω ἀπ' τὰ φύλλα τὸ τσαμπὶ τραβᾷ
ἢ κορασίδα, κι' ἢ ἄλλη σύρει
—μὲ τὴ ζαφείρινη ποδιὰ—
γεμάτο τὸ ψηλὸ κοφίνι
ἔλο σταφύλια καὶ κλαδιὰ,
ποὺ στάλες αἶμα ἐπάνω χύνει
τοῦ δειλινοῦ ἢ στερνῆ ἀντηλιά..

Γ. Θ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΥΛΛΟΡΟΕΣ

Στὸ τραπέζι τὰπλοστόλιστο
τὸ τραντάφυλλο θροεῖ,
ἀπ' τὸ βάζο ἀργὰ ὡς ξεχύνεται
πνοὴ μὲς τὴν πνοή, καὶ σβεῖ...

Στὸ τραπέζι τὰπλοστόλιστο
στὸ χαλὶ τὸ πλούσιο, ἀγνή
μιὰ ψυχούλα ἀπόψε σβύνεται
αὐλῆ, ἀπαλή, ἀχνή...

Κ. Θ. ΠΑΠΑΦΕΦΙΛΟΣ

Ο ΔΡΟΜΑΚΟΣ

Ἔνας χρόνος ὀλόκληρος!..... Πῶς πέρασε χωρὶς νὰ
τὸ καταλάβῃ κανένας;

Πῶς μοῦ ἤρθε σήμερα νὰ περάσω ἀπ' αὐτὸν τὸν δρό-
μο; Τί νᾶταν αὐτὸ ποὺ μ' ἔσπρωξε; Καὶ γὼ τώρα βρωτῶ
τὸν ἑαυτὸ μου μὰ δὲ πέρνω ἀπόκριση. Ἴσως ἐπειδὴ τὴν
ἀντάμωσα προχθές, ἐπειδὴ μοῦ μίλησε πρὸ φιλικὰ ἐπειδὴ
δέχτηκε νὰ τὴ συντροφέψω; Ποῦ ξέρει κανεὶς τί μπορεῖ
νὰ γίνῃ..... ἀλλὰ ὄχι, γιατί βάζω μέσα στὴν ψυχὴ μου τέ-
τοιες ἐπίδες, ἀφοῦ π ρ έ π ε ι νὰ εἶμαι βέβαιος πῶς ποτὲ
δὲ θὰ γίνῃ;

Ναι, ξαναπέρασα ἀπ' τὸ δρομάκο, τὸν τόσο γνωστὸ,
τὸν τόσο ἀγαπημένο μου δρομάκο. Καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔ-
στριβα τὴ γωνιά του, ἐνοιωσα τὰ πόδια μου νὰ τρέμουν,
ἐνοιωσα τὴ καρδιά μου νὰ χτυπάῃ δυνατὰ.

Ἔνα χρόνο ὀλόκληρο εἶχα νὰ περάσω ἀπ' αὐτὸν τὸ
δρόμο, ἕνα χρόνο ἀπ' τὸ καιρὸ ποὺ τὸν περνοῦσα τόσες καὶ
τόσες φορές τὴν ἡμέρα, ποὺ τὸν ἀνεβοκατέβαινα ὥρες γιὰ
νὰ περμένω ἐκείνη νὰ βγῇ... περασμένοι, εὐτυχημένοι,
καιρὸς!..

Καὶ σήμερα ποὺ πέρασα τὰ βρήκα ἔλα ἴδια κι' ἀπα-
ράλλαχτα, ὅπως ἦταν καὶ τότε γνωστὰ, ἀγαπημένα.

Οἱ λευκὲς ἔδιναν τὸ ἴδιο μεθυστικὸ μουρμούρημα κα-
θὼς φισοῦσε τὸ ἀνοιξιὰτικο ἀεράκι: τὰ πουλιὰ κελαιδοῦσαν
στά φύλλα τους, κι' οἱ διαβάτες περνοῦσαν πάντα ἀραιοί.

Εἶναι τόσο ὠραῖος ὁ μικρὸς αὐτὸς δρομάκος. Ἔχει κάτι
τὸ ἐξοχικὸ, κι' ἄς εἶναι μὲς στὴ πολιτεία, κι' ἔχει κάτι
τὸ Ποιητικὸ!

Ἐπειτα ἢ παντοεινὴ ἀπόλυτη ἡσυχία του σοῦ γεμίζει
τὴ ψυχὴ σου μὲ μυστήριο. Κι' ὅμως ἔλα εἶχαν κάτι σὸν
νὰ μὴ μὲ γνώριζαν' κι' ἀλήθεια, ὅστερα ἀπὸ τόσο καιρὸ
ποὺ εἶχαν νὰ μὲ δοῦν;

Μοῦ φαινόταν πῶς οἱ λευκὲς βρωτοῦσαν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη
ποιὸς τάχα νᾶναι αὐτὸς ὁ ἀγνωστος ποὺ περνᾷ τόσο θλι-
βερὰ καὶ σιγά.

Καὶ τὰ πουλιὰ μοῦ φαινόταν πῶς μὲ κορόιδευαν, τί
ἤθελα γὼ τώρα ἐκεῖ;....

Ἐσῆκωσα τὰ μάτια μου καὶ κύτταξα τὸ σπίτι της μὲ
τὰ αἰώγια κλεισμένα παραθυρόφυλλα... ἦταν θλιβερὸ γιὰ
μένα..... μὲ τὴ πορτοῦλα του, τὴ τόση δά, ποὺ πρέπει κα-
νεὶς νὰ σκύψῃ σχεδὸν γιὰ νὰ μπῆ μέσα.... κι' ὅμως αὐτὴ ἢ
πορτοῦλα ἦταν ἢ θύρα τοῦ Παραδείσου ἄλλη φορὰ γιὰ
μένα, γιατί ἀπὸ ἐκεῖ ἔβγαίνει ὁ ἄγγελός μου..... ἔλα τὰ
ἴδια ὅμως γιὰ τὴ ματιὰ μου ντυμένα μὲ τὸ πέπλο τῆς δυ-
στιχίας, τῆς θλίψης, τοῦ πόνου.

Τώρα ἕνας ἄ λ λ ο ς περιμένει τὴ πόρτα ν' ἀνοίξῃ καὶ
νὰ βγῇ ὁ Ἄγγελος.

Προχώρησα λυπημένος καὶ ἄμα ἔφτασα στὴ γωνιά,
πρὶν στρίψω ἔρριξα μιὰ τελευταία ματιὰ: ἢ μικρὴ πορτοῦ-
λα ἦταν μισανοιγμένη καὶ μὲς ἀπ' τὴ σχισμάδα εἶδα μιὰ
γωνιά τοῦ μικροῦ της κήπου, εἶδα λίγα λουλούδια, ἴσως
μικρότερα ἀδέρφια ἀπ' αὐτὰ ποῦ, ξερά, τὰ φυλάγω μὲ
τόση εὐλάβεια καὶ ἀγάπη στὸ συρτάρι μου.....

.....Τί μοῦρθε νὰ περάσω ἀπ' αὐτὸν τὸ δρομάκο;

Μ. ΠΑΥΚΟΣ

DETLEV VON LILIENCRON

ΚΑΙ ΗΜΟΥΝ ΕΓΩ ΜΑΚΡΥΑ

“Εν’ ὄνειρο ἀπ’ τὸν ὕπνο μου μὲ ξύπνησεν ἀγάλι,
Τριγύρω στὸ κρεβάτι μου μαύρους ἀνθοὺς νὰ βάλῃ.
Εἶδα νὰ κείτῃσαι ἄρρωστος, φωτιῆς νὰ σὲ φλογίζου
Καὶ τοὺς ἀγαπημένους σου νὰ σὲ περιστοιχίζου.
Μὲ τὸνομά μου μ’ ἔκραζες, σὰ νάθελες νὰ φτάσω
Καὶ πάλι μὲ τὰ χέρια μου νὰ σὲ σφιχταγκαλιάσω.
Τὸ μάτι σου στὴν κάμαρα ζητοῦσε τὴ θωριά μου,
Γεμάτο ἀγάπη, ὡς νᾶλεγεν : “Ἀχ, νᾶτανε κοντά μου,
Καὶ ἤμουν ἐγὼ μακρῶν.”

“Εν’ ὄνειρο ἀπ’ τὸν ὕπνο μου μὲ ξύπνησε καὶ πάλι,
Τριγύρω στὸ κρεβάτι μου μαύρους ἀνθοὺς νὰ βάλῃ.
Εἶδα νὰ κείτῃσαι ἄφρονος, γύρω ἀπὸ σὲ οἱ δικοὶ σου,
Ποὺ κλαίγαν καὶ θρηνοῦσανε πικρὰ γιὰ τὴ θανή σου.
Ζητώντας με τὸ χέρι σου, πασπάτευε τὸ στρῶμα,
Κι’ ἄλλα φιλιὰ ὡς νὰ πρόσμενεν ἀπ’ τὸ δικό μου στόμα.
“Ὡ πῶς, ἀγαπημένε μου, τὰ χέρια σου ἔκαλοῦσαν !
Πλήθος σημαῖες μεσίστιες στὴς χώρα ἐκυματοῦσαν,
Καὶ ἤμουν ἐγὼ μακρῶν.”

Νὰ μὲ τρομάξῃ ἐν’ ὄνειρον ἦρθε φριχτὸ καὶ πάλι
Καὶ γύρω ἀπ’ τὸ κρεβάτι μου μαύρους ἀνθοὺς νὰ βάλῃ.
Μέσα στὴ σάλα τὰ κερὰ μένανε πιά σβυσμένα,
“Ἀχ, νᾶτανε νὰ πέθαινα κοντά σου, πλάι μὲ σένα !
Τὸ φέρετρό σου ἐκοίταξα, τὰ σήμαντρα ἐγροικοῦσα,
Δὲ μοῦ χτυποῦσε πιά ἡ καρδιά, σάμπως νὰ μὴν ἐζοῦσα.
“Ὀλος ὁ κόσμος, ὁ λαὸς τὸ ξόδι σου ἀκλουθοῦσε,
“Ὁ κόσμος, ποὺ σ’ ἐτίμαγε καὶ τόσο σ’ ἀγαποῦσε,
Καὶ ἤμουν ἐγὼ μακρῶν.”

RUDOLF VON GOTTSCHALL

ΜΑΡΙΑ

Στὸ παραθύρι κάθῃσαι, Μαρία,
Τῆς πολιτείας ἐσὺ τὸ ἀπλὸ παιδί,
Καὶ βλέπεις τοὺς ἀνθοὺς, ποὺ παιχνιδίζουν
Στὴν αὔρα τὴν ἀποσπερνῆ.

Κι’ ὅποιος περνᾷε στὸ δρόμο σου διαβάτης,
Σὲ χαιρετᾷε σεβάσμα στὴ στιγμή,
Γιατὶ ὄσαι, ἀλήθεια, μὴ προσευχούλα,
Τόσον ἀγνή καὶ ὠραία καὶ σεμνή.

Τὰ μάτια τῶν ἀνθῶν κοιτᾷνε ἀπάνω
Τῶν ἰδικῶν σου γιὰ νὰ ἴδωσιν τὸ φῶς,
Στὸ δλάνθιστο γιὰτὶ παράθυρό σου,
Εἶναι ἡ μορφή σου ὁ πῶς ὁμορφος ἀνθός.

Τὰ δειλινὰ τους σήμαντρα γλυκειὰ
Σκορπᾶνε, χαιρετώντας σε, ἀρμονία,
“Ὡ, ἄς μὴ συντρίψῃ ἡ θύελλα ποτὲ
Τ’ ἀνθη καὶ τὴν καρδοῦλα σου, Μαρία.

(Μετάφραση)

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

CHARLES BAUDELAIRE

Ο ΒΡΥΚΟΔΑΚΑΣ

Σὰν τοὺς ἀγγέλους μὲ τὸ ροῦσο μάτι,
θὰ σοῦ ξανάρθω πάλι στὸ κρεβάτι
μὲ τίς ἰσκιές τῆς νύχτας θὲ νὰ ρθῶ,
σιγά, πρὸς τὸ κορμί σου νὰ συρθῶ,
μελαχροινοῦλα μου, γιὰ νὰ σοῦ δώσω
φιλιὰ σὰν τὸ φεγγάρι κρύα, — τόσο
κρύα, — καὶ χάδια νᾶνε σὰ φειδιοῦ
ποῦ σέρπεται σὰ γύρα μνημοῦριου.
Κι’ ὅταν θὲ νάρθῃ ἡ μέρα ἡ πελιδνὴ
θαβρῆς τῆ θέση ποῦπιανα ἀδειανή
κι’ ὡς τ’ ἄλλο δράδυ νᾶνε παγωμένη :
“Ὅπως τόσοι ἄλλοι μὲ τὴν τρυφερότη,
τῆ ζήση σοῦ σκλαβώσαν καὶ τὴ νιότη,
γὼ θὰ σ’ ἔχω μὲ τὸν τρόπο σκλαβωμένη.

(Μετάφραση)

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΑΜΥΡΑΣ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΑΡΙΟΣΤΟ

ΜΑΔΡΙΓΑΛΙ

Δέσποινα, δείγμ’ ἀνώτερο καὶ ποιὸ γιὰ τὴ μεγάλη
Φλόγα νὰ δώσω ἐγὼ μπορῶ,
Παρὰ νὰ μὲ θωρεῖς ἐσὺ νὰ λυώνω ἀγάλι-ἀγάλι ;

Κι’ ὠϊμέ, δὲν τὸ ἐννοεῖς, στηλὰ ποῦ ἂν ἴσως σὲ κυττάζω,
Νὰ μὲ χωρίζῃ ἔτσι γρικῶ
“Ἡ σκέψη μου ἀπὸ μένανε, ποὺ σ’ ὅ,τι ἐσ’ εἶσαι ἀλλάζω ;

Δὲ βλέπεις ποὺ στὰ βρόγια σου σὰν πλέχτηκα, χλωμώνω
Καὶ κοκκινίζω καὶ γρικῶ νὰ καίω καὶ νὰ παγώνω ;

Κι’ ὅταν λοιπὸν κυττάς αὐτό,
Δέσποινα, δείγμ’ ἀνώτερο καὶ ποιὸ γιὰ τὴ μεγάλη
Φλόγα νὰ δώσω ἐγὼ μπορῶ,
Παρὰ νὰ μὲ θωρεῖς ἐσὺ νὰ λυώνω ἀγάλι-ἀγάλι ;

ΠΕΤΡΟΣ ΜΠΕΜΠΟ

Ω Δ Η

Τὰ βάσανά μου, ὦ Ἔρωτα, σὰν σκέφτομαι
Ποῦ δυνατὰ μοῦ δίνεις καὶ βαρεῖα,
Στὸ θάνατο νὰ πάω χυμάω, ἐλπίζοντας
Νὰ μοῦ τελειώσουν ἔτσι τὰ δεινά.

Μὰ σὰν τὸ τέρμα φτάσω αὐτῆς τῆς θάλασσας
Τῶν στεναγμῶν, ὅπου πλανιῶμαι ἐγὼ,
Τόση γρικῶ χαρὰ, ποὺ δυναμώνεται
“Ἡ ψυχὴ μου ὥστε ἐκεῖ νὰ μὴ διαθῶ.

“Ἔτσι ἡ ζήση ἀφανίζει με, ἔτσι ὁ θάνατος
Μὲ ξαναφέρνει πάλι στὴ ζωή
“Ὡ ἀτέλειωτη ἀθλιότη ὅπου προσφέρῃσαι
“Ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ ὁ ἄλλος δὲ στερεῖ.

(Μετάφραση)

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΛΑΣ

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΥ ΡΟΑΕΝΚΟ

Ο ΓΕΡΟ ΚΑΜΠΑΝΟΚΡΟΥΣΤΗΣ

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟ

Συτείνιαζε.

Ὁ μικρὸ χωριὸ ἦτανε βυθισμένο στοὺς ἰσκιούς τοῦ δά-
σους τῶν ἔλατων, πάνω στὴν ὄχθη τοῦ μικροῦ ποταμοῦ,
ποὺ κυλοῦσε ἤρεμα, μέσα στὴν ἀστροφώτιστη ἀνοξιάτικη
νύχτα. Μόνο μιὰ διάφανη δμίχλη σηκωνότανε ἀπὸ τὴ γῆ,
ποὺ μὲλις εἶχε ἀφυπνιστῆ ἀπὸ τὸ μακρὸ χειμῶνιτικὸν
ὕπνο τῆς, ἀφήνοντας τίς σκιές τοῦ δάσους νὰ φαίνωται πῶς
ἐντονες καὶ σκοιπάζοντας τὴν ἐλεύθερην ἐπιφάνεια τοῦ πο-
ταμοῦ μὲ μιὰν ἀσημένια μὰ θαμπὴ λάμψη... Γαλήνη, ἀτέρ-
μονη γαλήνη ἕνα γύρο... Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ κοιμόν-
τανε... Μὲ δυσκολία ξεχωρίζανε τὰ φτωχικὰ σπιτάκια·
κάπου κάπου μόνο ἔλαμπε ἕνα ἀπόμακρο φῶς καὶ πολὺ
σπάνια ἀκουγότανε ὁ κρότος καμιμῆς πόρτας, ποὺ ἀνοιγε,
ἢ τὸ γαύγισμα κανενὸς ἄγρουνοῦ σκύλου, κ’ ὕστερα πάλι
ἡ ἴδια μακαριζμένη σιγή. Κάποτε ξεπροβάλλανε ἀπὸ τὸ
σκῆτος τοῦ δάσους οἱ σκιές κάποιων μοναχικῶν ὁδοιπό-
ρων, φαινότανε κανένας καθαλλάρης ἢ περνοῦσε κανένα χω-
ριάτικο κάρρο, ποὺ οἱ ῥόδες τοῦ τρίζανε· ὅλοι αὐτοὶ ἦταν
κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, ποὺ βιαζότανε νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλη-
σιά, γιὰ ν’ ἀρχίσουν ὅπως ἔπρεπε τὴν ἐπίσημη μέρα ποὺ
ζημῆρωνε.

Στὴ μέση τοῦ χωριοῦ ὑψώνεται πάνω σ’ ἕνα μεναχικὸ
λοφίσκο ἢ ἐκκλησιόουλα, ἀστράφτουσε καθαρὰ τὰ παράθυρα
καὶ ψηλὰ μὲς στὴν δμίχλη χάνεται τὸ παλιὸ σταχτόχρωμο
καμπαναριό τῆς. “Ἡ σάπια σκάλα τρίζει. Ὁ γέρο καμπα-
νοκρούστης τὴν ἀνεβαίνει μὲ ἀθέβαιο βῆμα κ’ ὕστερ’ ἀπὸ
λίγο ἕνα νέο ἄστρο σκορπίζει ἐκεῖ ψηλὰ τὸ φῶς του—τὸ
φανᾶρι στὰ χέρια τοῦ καμπανοκρούστη.

Εἶναι δύσκολο στὸ γέρο, ν’ ἀνέβῃ τὴν ἀπότομη σκάλα.
Τὰ γέρικα πόδια του δὲ θένε πιά νὰ τὸν ἀκούσουν, ἢ
ζωὴ πολὺ τὸν ἔχει καταβάλει καὶ τὰ μάτια του μόνον ἀδύ-
ναμες λάμψεις σκορπίζουν... Εἶναι καιρὸς γιὰ τὸ γέρο νὰ
ξεκουραστῇ στὴν αἰωνίαν εἰρήνην—ὅμως ὁ θάνατος δὲν ἐρ-
χεται ! Εἶδε παιδιὰ κ’ ἐγγόνια νὰ χάνωνται, χτύπησε τὴν
καμπάνα στὸ θάψιμο γέρων καὶ νέων, αὐτὸν ὅμως φαίνε-
ται πῶς τὸν ἐξέχασε ὁ θάνατος. Καὶ μολοντοῦτο ἡ ζωὴ γι’
αὐτὸν δὲν εἶναι εὐκολη.

Συχνὰ χτύπησε τίς καμπάνες γιὰ τὸ Πάσχα, κι’ αὐτὸς
ὁ ἴδιος δὲν ξέρει, πόσες φορὲς ἐκεῖ ψηλὰ στὸ καμπαναριὸ
περίμενε τὴν ὀρισμένην ὥρα. Καὶ νὰ ποῦ σήμερα πρέπει
νὰ συμβῇ καὶ πάλι τὸ ἴδιο, ἔτσι τὸ θέλει ὁ Θεός.

Μὲ βαρεῖα βήματα πλησιάζει ὁ γέρος τὰ χαλασμένα
κάγκελα τοῦ καμπαναριοῦ καὶ στηρίζεται ἀπάνω.

Τριγύρω, βυθισμένα στοὺς ἰσκιούς, διακρίνει μὲ κόπο
τὰ μνήματα τοῦ κοιμητηριοῦ. Οἱ μαῦροι σταυροὶ μὲ τ’ ἀ-
πλωμένα τους χέρια τοῦ φαίνονται σὰ φύλακες, ποὺ φυλάνε
τοὺς νεκροὺς των. Κάπου κάπου σαλεύουνε κάτι ξεφυλλι-
σμένες σημύδες μὲ τοὺς ἄσπρους καὶ λαμπεροὺς κορμούς των.
“Ἀπὸ κάτω ἀνεβαίνει, σὰ μιὰ θερμὴ πνοὴ τῆς ἀνοιξῆς,

τὸ ἀναγαλιαστικὸ ἄρωμα τῶν νέων βλαστῶν τῶν δέντρων
καὶ ἡ εἰρηνικὴ πνοὴ τοῦ κοιμητηριοῦ ψηλὰ στὸ γέρο Μα-
κάρ... Τί θὰ τοῦ φέρῃ τάχα ὁ καινούριος χρόνος ; Σὰν
τέτοια μέρα τοῦ χρόνου θάνατι πάλι ἐδῶ ψηλὰ, σὰν τώρα,
γιὰ νὰ χαιρετίσῃ τὴν ἀνάσταση μὲ χαρμόσυνες καμπανο-
κρουσιές, ἢ θάνατι ἐκεῖ κάτω... ἐκεῖ μακρῶν στὴ γωνιά τοῦ
κοιμητηριοῦ, νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ στολίζει ἕνας σταυρὸς τὸ
μνήμα του ; “Ὅπως ὀρίζει ὁ Θεός... Αὐτὸς εἶναι ἔτοιμος,
σήμερα ὅμως πρέπει ν’ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἅγια μέρα. «Μέγας
εἶσαι, Κύριε !» ψιθυρίζουσε τὰ χεῖλη του, κοιτάζει ψηλὰ
στὸν οὐρανὸ, ποὺ ἀστράφτουσαν μυριάδες ἄστρα· κάνει τὸ
σταυρὸ του...
* *

«Μίτσαϊτς !» ἀκούστηκε ἀπὸ κάτω μιὰ τρεμάμενη, γέ-
ρικη φωνή. Ὁ γέρο καντηλανάφτης βλέπει ψηλὰ στὸ καμ-
παναριό, καί, κρατεῖ τὸ χέρι του μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια του,
ποὺ δακρῶνουν ἀπὸ τὴν κούραση, κι’ ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ
δῇ τὸ ζητούμενο.

«Τί θές ; ἐδῶ εἶμαι !» ἀπαντᾷ ὁ καμ-πανοκρούστης καὶ
σκύθει κάτω ἀπὸ τὸ κάγκελο τοῦ καμπαναριοῦ. «Δὲ μὲ
βλέπεις λοιπὸν ;»

«Ὅχι !»

«Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ σημάνῃς ; τί λές ;»

Κ’ οἱ δυὸ κοιτάξανε ψηλὰ πρὸς τ’ ἀστέρια. Μυριάδες
ἀπὸ τὰ οὐράνια αὐτὰ σώματα κοιτάζουσε ἀπὸ τὰ ὕψη τους
πρὸς τὰ κάτω. Ἐκεῖ ψηλὰ λάμπει τὸ φλόγινο «ἄμμα».

“Ὁ Μίτσαϊτς συλλογιέται.

«Ὅχι, ὄχι ἀκόμα !—Ξέρω ἐγώ...»

* *

Ναί, ξέρει καλά. Δὲ χρειάζεται αὐτὸς ρολόι. Τ’ ἄστρα
τ’ οὐρανοῦ τοῦ λένε, πότε θάνατι ἡ ὥρα.

“Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ τὸ ἄσπρο σύννεφο, ποὺ τα-
λαντεύεται σιγά πέρα ἐκεῖ στὸ κενό, καὶ τὸ σκοτεινὸ δά-
σος τῶν ἔλατων, ποὺ κινεῖται ἐκεῖ κάτω θροίζοντας, καὶ ὁ
φλοῖσος τοῦ ἀθέατου μικροῦ ποταμοῦ,—ὅλ’ αὐτὰ τοῦ εἶναι
παλιὰ, ἀγαπημένα καὶ γνώριμα. Μιὰ δλάκερη ζωὴ συνδέε-
ται μαζί τους. Πράγματα ἀπὸ καιρὸ περασμένα παρουσιάζ-
ονται μπροστά του : πῶς ἀνέβηκε μὲ τὸν πατέρα του, γιὰ
πρῶτη φορά, πάνω σ’ αὐτὸ τὸν πύργο... “Ὡ Θεέ μου, πόσος
καιρὸς ἐπέρασε ἀπὸ τότε... κι’ ὅμως πόσο λίγος ! Βλέπει
τὸν ἑαυτὸ του σὰν τότε ποὺ ἦταν παιδί, μὲ τὰ δλόξανθα
μαλλιά του, μὲ τὰ λαμπερὰ του μάτια, καὶ πῶς ὁ ἀέρας
—ὄχι αὐτὸς, ποὺ στροβιλιίζει τὴ σκόνη τοῦ δρόμου, ὄχι,
μὰ ἕνας ἀλλοιώτικος, ποὺ φυσᾷ ἀπὸ ψηλὰ— τοῦ ἀνακά-
τευε παιχνιδίζοντας τὰ μαλλιά.—Βαθειὰ, πέρα βαθεῖα ἐκεῖ
κάτω βλέπει πολλοὺς μικροὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ καλύβες
τοῦ χωριοῦ τοῦ φαίνονται μικροσκοπικὲς καὶ τὸ δάσος βρι-
σκεται τόσο μακριὰ καὶ ὁ στρογγυλός, ἐλεύθερος τόπος,

πού είναι χτισμένο το χωριό, φαντάζει τόσο πλατύς, τόσοσ άπίστευτα μεγάλος.

«Τώρα είναι τόσο κοντά,» λέει χαμογελώντας ο γέρος και δείχνει κάτω το χωριό.

«Έτσι και η ζωή! Όσο κανείς είναι νέος, του φαίνονται όλο τόσοσ άτέλειωτα: τώρα στέκονται όλα μπροστά του, σά νάτανε φανερό, πώς από την κούνια του Ίσαμε τον τάφο του, μόνον εκεί, σέ κείνη τή γωνιά του κοιμητηρίου, πήγαινε... Μά, δόξα νάχη ο Θεός, τώρα είναι καιρός ν' αναπαυθώ! Τίμια πέρασε το δύσκολο δρόμο της ζωής, ή ύγρη γή του ήταν μητέρα. Σέ λίγο, έτσι ο Θεός όρίζει, θ' αναπαύεται στην άγκαλιά της.

* *

Μά τώρα είναι πιά καιρός! Ο Μίτσαϊτς κοιτάζει ακόμα μιά φορά ψηλά πρós τ' άστρα, βγάζει το καπέλλο του σταυροκοπιέται και πιάνει τά σχοινιά τών σημάντρων...

Τώρα ένας διαπεραστικός ήχος σημάντρων τριχυμίζει τον άέρα... Τώρα ένας δεύτερος, ένας τρίτος, ένας τέταρτος, ο ένας μετά τον άλλο, και μέσα στην επίσημη νύχτα σμίγουνε οι συρτοί, κυματιστοί, πότε δυνατοί και πότε σιγανοί, ήχοι σ' ένα άρμονικό παιχνίδισμα. Οι καμπάνες σωμαίνουν, ή λειτουργία άρχίζει. Στά περασμένα χρόνια κατέβαινε κι' ο Μίτσαϊτς τις σκάλες και καθότανε σέ μιά γωνιά, κοντά στην πόρτα, για ν' ακούση τή λειτουργία και νά προσευχηθώ. Τώρα μένει άπάνω, τά γερατειά τόν βαραινουν. Πρδ πάντων σήμερα νοιώθει ένα παράξενο βάρος σ' όλα του τά μέλη. Ρίχνεται πάνω σ' έναν πάγκο κ' ένψ ακούει τον ήχο τών σημάντρων, πού ξεψυχάει, παραδίνεται στις σκέψεις του. Τί σκέφτεται; Ούτε κι' αυτός ο ίδιος μπορεί ν' άπαντήση. Τδ καμπαναριό μόλις φωτίζεται από τδ φανάρι του. Κι' αυτές οι καμπάνες μόλις φαίνονται μέσ στο σκοτάδι, πού άπλώνεται, και κάτω από την εκκλησιά ακούγεται ύπόκωφο τδ φάλσιμο του κόσμου κι' ο άγέρας σφυρίζει έλαφρά ανάμεσα από τά σχοινιά, πού είναι δεμένα τά σήμαντρα.

Ο γέρος αφήνει τδ κεφάλι του νά πέση πάνω στο στήθος, πού μέσα στροβιλίζονται ανάκατες οι εικόνες μιάς περασμένης ζωής. Κάποιοι τραγουδᾷ... σκέφτεται και βλέπει πώς είναι μέσ στην εκκλησιά. Μέσα στο ήερο άντηχονε φωνές παιδιών, πού τραγουδᾷ, ο γέρο παπᾷς, ο μακαρίτης πάτερ Ναούμ, φέλνει κ' ή φωνή του ακούγεται δυνατά. Έκατοντάδες χωρικοί κλίνουν κι' άνασηκωνουν τά κεφάλια τους και σταυροκοπιούνται... «Όλοι, όλοι γνωστοί, κι' όλοι πεθαμένοι!... Έκει τδ αυστηρό πρόσωπο του πατέρα, πού πλάϊ του ο μεγαλύτερος άδερφός του σταυροκοπιέται κι' άναστενάζει όλοένα, εκεί στέκεται κι' αυτός, φλογισμένος από υγεία, από νειάτα και δύναμη, γεμάτος από άσυναίσθητη θέληση κι' έλπίδα για τήν ευτυχία, για τή χαρά, για τδ μέλλον.

Και πού είναι τώρα ή ευτυχία αυτή; Οι σκέψεις του γέρου αναλάμπουν, σά μιά φωτιά πού πάει νά σβύση, και φωτίζουν όλες τις μουσικές άκρες και γωνίες μιάς περασμένης ζωής. Άνισοι άγώνες, πόνοι, φροντίδες... Ποσ είναι λοιπόν αυτή ή άναμενόμενη και περιπόθητη ευτυχία; Μιά βαρεία μοτρα χαράκωσε τδ δροσερό πρόσωπο, έλύγισε τδ

μεσθ και Ίσιο κορμί, τόν έμαθε ν' άναστεν, καθός άναστενάζε κι' ο μεγαλύτερος άδερφός του...

Κ' εκεί, άριστερά, ανάμεσα στις γυναίκες σ χωριού, στέκεται κ' ή δικιά του και προσεύχεται μ' ευβεια και με σκυμένο κεφάλι. Τοσ ήταν μιά καλή, μιά λτή γυναίκα, ο Θεός σχωρέσει τη. Κι' αυτή δέν είχε λίγα ίσανα περάσει. Κόποι και δουλειά και μιά σκληρή γυναίκα σ πια τή γεράσανε γρήγορα. Τ' άλλοτε καθαρά κι' άστραφτά μάτια της χάσανε τή λάμψη τους κ' ή έκφραση του φόβου και του τρόμου, μπρός σ' άπροσδόκητα χτυπήματα της μοίρας, πήρε τή θέση της αυτοπεποίθησης και της περηφάνειας, πού είχε έναν καιρόν ή όμορφη και νέα γυναίκα... κ' ή ευτυχία της πού ήταν; Ένας γιός τούς είχε μείνει, ή χαρά κ' ή έλπίδα τών γερατειών τους, μα κι' αυτόν τόν σύντριψεν ή ψευτιά τών ανθρώπων!

Και κεί στέκεται ο πλούσιος τοκογύφρος του χωριού και κάνει μετάνοιες ως τή γή, τή φιλα και σταυροκοπιέται, για νά στεγνώση τά δάκρυα ληστεμένων όρφανών με μιάν ύποκριτική δέηση και για νά ψευσθώ μπροστά στο Θεό, καθός ψευδότανε μπρός στους ανθρώπους...

«Η καρδιά του γέρο Μίτσαϊτς κολλάζει, σοβαρές κι' αυστηρές κοιτάνε οι εικόνες του Θεού από τούς τοίχους, κοιτάνε κάτω τήν ανθρώπινην άθλιότητα, τδ ανθρώπινο φέμα — έλ' αυτά μείνανε πίσω του, πολύ μακριά του... Τώρα ο κόσμος όλος είναι γι' αυτόν τδ σκοτεινό καμπαναριό, εκεί ψηλά, πού ούρλιάζει ο άνεμος και σφυρίζει ανάμεσα από τά σχοινιά τών σημάντρων. «Ο Θεός είναι δίκαιος, αυτός θα έκδικηθώ!» ψιθυρίζει ο γέρος και σιωπηλά καταρακουλδν τά δάκρυα πάνω στα ριτιδωμένα μάγουλα του καμπανοκρούστη...

* *

«Μίτσαϊτς, σέ πήρε ο ύπνος!» φωνάζει κάποιος από κάτω.

«Ποιός είναι;» ρωτά ο γέρος και πηδάει άπάνω στη στιγμή. «Θέ μου με πήρε λοιπόν σ' άλήθεια ο ύπνος; Πότε δέν έπαθα τέτοια ντροπή!...»

Γρήγορα, μ' έξασκημένο χέρι, άρπάζει τδ σχοινί και ρίχνει ακόμα μιά ματιά πρós τά κάτω, όπου, σά σωρός μερμήγκια, κινείται τδ άνήσυχο πλήθος τών χωρικών... Έκει γυρίζει ή επίσημη ακολουθία, με λαμπάδες και εικόνες μπροστά, στην εκκλησιά κι' ως πάνω στο Μίτσαϊτς άντηχει ή χαρμόσυνη κραυγή: «Χριστός άνέστη εκ νεκρών!» Αντιλαλει παρήγορα αυτή ή κραυγή μέσ στη βουρκωμένη καρδιά του γέρου... Οι λαμπάδες της εκκλησίας του φαίνεται πώς φωτίζουν πιδ έντονα, πώς οι χωρικοί κινούνται ζωηρότερα—σημαίνει—κι' ο πάλι άφυπνισμένος άνεμος παίρνει πάνω στα φτερά του τούς κυματιστούς ήχους και μ' ένα πλατύ τάνυμα τούς πηγαίνει ψηλά, ψηλά πρós τόν ούρανό, κ' ή ήχώ άπαντα όλοένα στη χαρμόσυνη μουσική τών σημάντρων...

* *

Πότε ως τότε ο γέρο καμπανοκρούστης δέν έκανε τις καμπάνες νά σημάνουν τόσοσ υπέρσχα. Η βουρκωμένη

καρδιά του λές πώς είχε φυσήσει ζωή στο κρύο μέταλλο κι' αυτό φαινότανε νά τραγουδᾷ κ' ευθυμα και χαρούμενα νά γελά και νά κλαίη. Οι ζωντανοί ήχοι άνέβαιναν στον ούρανό, ψηλά σ' άστέρια, πού έλαμπύριζαν... κι' αυτά λαμπυρίζουν περισσότερο, ένδσω οι ήχοι σκορπίζονται όλοένα κι' αντιλαλούν από τή γή στον ούρανό όλο άγάπη, όλο χαρά κ' ευδαιμονία... Βραχνός άντηχάει ο μπάσος κ' έντονοι άνεβαίνουνε οι ήχοι του ψηλά και κάνουν τόν ούρανό και τή γή νά τραγουδᾷ σέ χορό: «Χριστός άνέστη!»

Κ' οι δυο τεπόροι, τρέμοντας από τά ρυθμικά χτυπήματα τών σιδερένιων πλήκτρων τους, άναδίνουν τή χαρμόσυνη κραυγή: «Χριστός άνέστη!» Ναι, ακόμα και τά πιδ μικρά σήμαντρα, με τήν ίδιαν όρμη, ξεχωρίζουν στο χειμαρρο τών ήχων, λές για νά μήν ύστερήσουν, μάχεται τδ παιχνιδισμά τους με τδ παιχνίδι τών μεγάλων και τών δυνατών, λές κ' είναι παιδιά, και ψιθυρίζουν άγάλλοντας: «Χριστός άνέστη!»

Ακόμα και τδ παλιό καμπαναριό φαίνεται νά νοιώθη τή χαρά τών ανθρώπων, ως κι' ο άέρας πού φυσάει στο πρόσωπο του καμπανοκρούστη, όλα, όλα τραγουδούν κι' άγάλλονται: «Χριστός άνέστη!»

Η γρηά καρδιά ξεχνάει τόν πόνο της, μιά ζωή γεμάτη έννοιες και κόπους... Ο γέρο καμπανοκρούστης ξεχνάει πώς ή ζωή του και ή έλπίδα του για τήν ευτυχία δέν ήταν άλλο από ένα μάταιον όνειρο, πώς στέκεται έτσι κατάμονος στον κόσμο... Άκούει τούς ήχους, πού τραγουδᾷ και κλαίνε, ύψώνονται στο σκοτεινό κενό πρós τόν άστροσπαρμένον ούρανό και σκορπιούνται κάτω στην άθλια γή, βλέπει τόν έαυτό του περιστοιχισμένον από παιδιά κ' έγγόνια, ακούει τις χαρούμενες φωνές τους, τις φωνές τών μεγάλων και τών μικρών, ν' άναδεύονται σέ χορό και νά τραγουδᾷ για τή χαρά και τήν ευδαιμονία, πού ή μαύρη και μακρυνά ζωή δέν τούχε ποτέ προσφέρει... Τραβά τδ σχοινί της καμπάνας ο γέρο καμπανοκρούστης, δάκρυα πλημμυράνε τδ αλλακωμένο πρόσωπό του, ή καρδιά του χτυπά δυνατά σ' ένα φανταστικό τρικύμισμα χαράς...

* *

Οι άνθρωποι κάτω στέκονται και μιλούν μεταξύ τους, πώς ο γέρο καμπανοκρούστης δέ σήμανε ποτέ τόσοσ υπέρσχα...

Ξάφνου ή μεγάλη καμπάνα βγάζει ένα δυνατό χτύπο — και σωμαίνει. Οι μικρότερες καμπάνες, σατισμένες, τελειώνουν τδ παιχνιδισμά τους με μιά διαπεραστική παραφωνία, σά νά θένε ν' ακούσουν σιωπηλές τδ χανόμενον ήχο της μεγάλης των άδερφής, πού ακόμα άντηχει και τρέμει και κλαίει και σιγά σιγά ξεψυχάει στο κενό...

Αδύναμος σωριάζεται ο γέρος πάνω στον πάγκο και δυο στερνά δάκρυα κατακυλάνε σιγά σιγά πάνω στα χλωμά και παγωμένα μάγουλά του...

Πάμε νά φύγωμε! ο γέρο καμπανοκρούστης έτέλειωσε πιά...

Μετάφραση: ΠΕΤΡΟΥ ΣΤΩ-ΙΚΟΥ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Από τδ τελευταίο φύλλο του Mercure de France πέρνουμε τά παρακάτω για τδ μεγάλο φιλαντρώ ποιητή Κοσκενιέμη.

Ο Κοσκενιέμη είναι ένας βέρος Φιλαντρός της βορειοανατολικής μεριάς του κόλπου της Bothnie. Γεννήθηκε έδω και τριανταπέντε χρόνια στο Oulu (Uleaborg) από ταπεινή οικογένεια πού θα συγγένευε πολύ, χωρίς άλλο, με τήν φαρβάρακα ή με τήν καλύδα του Ξυλοκόπου. Τδ 1903 ήταν στην πρωτεύουσα φοιτητής της Ιστορίας και της Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Helsingfors, άνθρωπιστής μεταφράζοντας λατίνους ποιητές, γερμανούς ρομαντικούς, γάλλους μυθιστοριογράφους και ποιητές, πρδ πάντων τδ Balzac και τόν Alfred de Musset. Τδ 1906 δημοσίευσε τούς πρώτους του στίχους. Ως τδ 1917 είχε εκδώσει πέντε συλλογές, και ακόμα ο ποιητής δέν μᾶς έχει πη τήν τελευταία του λέξη, γιατί είνε νέος και δίχως τδ παραμικρό σημείο παρακμής.

Τδ έργο του είναι για τή Φιλαντία ή αποκάλυψη της λυρικής ποιήσης στη μητρική της γλώσσα. Για τδ βάθος του αίσθηματος, για τή ζωντανή και ψηλή του σκέψη, για τήν ύποταγή και τδ πλάσιμο μιάς γλώσσας άκαλλιέργητης και τραχειᾷς για τήν ποιήση, ο Κοσκενιέμη έχει πάρει τή θέση του ανάμεσα στους μεγάλους λυρικούς, στο φανταστικό σύνολο πού θα βρισκότανε μαζί οι πιδ περήφανοι διανοούμενοι, άπ' τδ Δουκρήτιο ως τόν Alfred de Vigny και τδ Sully-Prudhomme.

Ο λυρικός μας είναι πρδ πάντων ένας άπελπισμένος, κι' οι διάφορες μορφές πού πέρνει ή έμπνευσή του, στον κάθε της βαθμό και στην κάθε μιά της άπόχρωση, έχουν τήν πηγή τους στο μοναδικό αυτό αίσθημα: τήν άπελπισία.

Πότε πιστεύει ότι τά πράγματα κάτω άπ' τήν έλκυστική τους επιφάνεια είναι ένα τίποτα, και του λείπει όλότελα κάθε έλπίδα όπως μᾶς τδ δείχνουν οι τέσσερες στροφές της «Σκόνης».

«Σ' είδαμε για πρώτη φορά όταν είμαστε παιδιά, μέσ' άπ' τόν ήλιο πού φώτιζε τήν κάμαρά μας, κι' έκυττούσαμε, βουβοί από θυμασμό, τδ παιχνιδισμα τών χρυσών σου μορίων.

«Έπειτα, στο μεσημέρι της ζωής μας, σ' είδαμε και πάλι νά παίζης γύρω άπ' τις προσπάθειες και τούς άγώνες μας, στον καιρό της δουλειᾷς καθός και στον καιρό του πόνου και της έλπίδας.

Κι' όταν ή ζωή μας έγυρε πρós τδ βράδυ, ήρθες νά σκεπάσης και τ' άγαπημένα πράγματα στη μνήμη μας και τις ένθύμησές μας' έρριξες τδ γκρίζο σου πέπλο άπάνω σέ δ,τι έχουμε άγαπήσει.

Έτσι έσυντρόφεψες τδ πεπρωμένο μας' έτσι, σ' όλο μας τδ ταξίδι, σκόνη, ήσουν ο σύντροφός μας, και μένεις κοντά μας ως που κι' εμείς οι ίδιοι νά γίνουμε σκόνη».

Πότε είναι ή έκφραση ένός πεσσιμισμού πού κρίνει χωρίς θυμό τδ Πεπρωμένο και σηκώνει περήφωνα τδ βάρος της ζωής, όπως στο «Σοννέτο του Ρωλογιού».

.

Τί δίνει στον ποιητή αυτή ή ανθρώπινη καρδιά «τό μόνο θερμό, φλογερό πρᾶγμα, πού ύποφέρει ανάμεσα στην παγωνιά και στο θάνατο»; «Αν και νέος ή Κοσκενιέμη δέν ξέρει την αυθόρμητη χαρά της ζωής ή πληγή της αγάπης είναι γι' αυτόν τόσο πιό βαθεία, όσο πιό μοιραία τοῦ φανή ή απογοήτευση. Ἀγαπᾷ χωρίς ἐλπίδα, μέ την πονεμένη τραγική περηφάνεια πού ἐκφράζουν «Οἱ δυό Κομητές», και πιό παθητικά ἀκόμη οἱ τρεῖς στροφές «Στήν ποθητή μου».

«Ὡ ποθητή μου, ἄφραστη γιά μέ, όταν θᾶχουνε περάσει χίλιο χρόνια, τὰ κρεββάτια μας, ἀν εἶναι μακρυνά τόνα ἀπό τόλλο, θάναί κάτω ἀπ' τήν ἴδια γή».

Κι' όταν χίλιες φορές χίλια χρόνια θᾶχουν περάσει ἀπάνου ἀπ' τή σκόνη σου κι' ἀπ' τή δική μου, ἴσως στο χάος τοῦ σύμπαντος ἐν' ἄτομο τοῦ ἐνός νά πάη νά ἐνωθῆ μέ τοῦ ἄλλουνοῦ.

Τότε, ὦ ἄφραστη μου, οἱ αἰῶνες δέ θά εἶναι πιά παρά ἕνα ὄνειρο στήν ἀξία αὐτῆς τῆς στιγμῆς· εἶσι, ὅ,τι δέ μπόρεσε ἡ τάξη τοῦ κόσμου νά κάμῃ, νά μᾶς ἐνώσῃ, ἡ σύμπτωση τοῦ χάους θά τό μωρέσῃ».

Χωρίς ἀμφιβολία αὐτή ή ανθρώπινη καρδιά θά μωρέσῃ ἀργότερα νά δημιουργήσῃ ἕναν καινούργιο κόσμο καλλιτέρο κι' ὠραιότερο. Τούλάχιστον ὁ Προμηθέας (δμώνυμο ποιημά του) τό ἀναγγέλλει στούς θεούς πού τοῦς προκαλεῖ. Ἀλλά ὁ ποιητής δέν ἔχει τήν πίστη τοῦ Προμηθέα, δέν ἐμψυχώνει τόν παλιό μῦθο παρά γιά νά καταδικάσῃ τοῦς ἀγνωστούς κυρίαρχους τοῦ σύμπαντος :

«Τὰ σίδερά σου σφίγγουν τὰ χέρια μου, ὦ Δία! Τό πνεῦμα μου, ποτέ!... Ἐδιάβηκα ἀπ' τόν κόσμο σου μέ ὅλη τή γνώση, γιατί οἱ ἀλυσίδες σου μοῦ κανόνιζαν τό βῆμα· εἶδα ὅ,τι ἔχει πλάσει. Δέ γονατίζω ὅμως μπροστά σου· δέ θά μωρέσῃς ποτέ νά μέ ἀναγκάσῃς νά σε ἀναγνωρίσω. Δέ σοῦ χρωστάω ἀπ' τίς ἀλυσίδες μου τίποτ' ἄλλο, οὔτε τό σίδερο πού μέ λυώνει, οὔτε τή δύναμη τῆς ψυχῆς μου!»

Ὁ Κοσκενιέμη δέν πιστεύει στήν πρόοδο τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀνάγκη τοῦς κυβερνᾷ ξαναφέροντας μ' ἕναν ἀναπόφευκτο ρυθμό τίς μεγάλες πληγές : τήν πείνα, τίς ἐπιδημίες, τόν πόλεμο. Ἔτσι ὁ τελευταῖος μέγας πόλεμος, πού μόλις τέλειωσε, ἐμπνέει στόν Κοσκενιέμη ἐν' ἀπό τὰ ὠραιότερα τραγούδια ἀπ' ὅσα ἔχει ἐμπνεύσει στήν παγκόσμια φιλολογία, τόν «Αὔγουστο 1914».

Μ' ὅλα ταῦτα εἶναι δυό αἰσθήματα γιά τὰ ὁποῖα αὐτός ὁ πεσσιμιστής κρατεῖ ἀκέρια τήν πίστη του : γιά τήν πατριδα του τή Φιλαντία και γιά τήν ἀρχαία ὁμορφιά. Φιλαντός πατριώτης ὁ Κοσκενιέμη εἶναι ἐπίσης ὡς ποιητής κι' ὡς καλλιτέχνης ἕνας πιστός τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας.

Ἡ συλλογή του οἱ «Ἐλεγείες» πού φανήκανε στό 1917 εἶναι τό πιό χαριτωμένο και τό πιό στερεό μνημεῖο τῆς λατρείας του πρὸς τήν ὁμορφιά τῆς Ἑλλάδας. Καί ἡ ἐπιγραφή πού εἶναι χαραγμένη στά πλευρά τοῦ «Ἐτρουσικῶ Βάζου» εἶναι μιά ὑπέριστα ὁμολογία τῆς πίστεως του:

«Ἐνας ἄνθρωπος μ' ἐφκίασε μιά μέρα γιά τήν πολυγαπημένη του. Ἐχάραξε τρία λόγια στά πλευρά μου· ἐκείνη κι' αὐτός ριχτήκανε, τό ἴδιο κι' ὅλος ὁ λαός τους, σ' ἕναν αἰώνιον ὕπνο.

Ποῖος μωρεῖ τώρα νά λύσῃ τό αἰνιγμά μου; Μιά νέα γλώσσα, μιά παράξενη γλώσσα, ἀντηχάει τριγύρω μου. Οἱ καρδιές κι' οἱ γενιές χάνονται μέσ' τό θάνατο· μόνη ή βουβή ὁμορφιά μένει.»

Ὁ Κοσκενιέμη, ὠρισμένως, ἔχει λάβει μεγάλο μέρος στή μεγάλη παγκόσμια φιλολογική κίνηση· οἱ κριτικοί θά ποῦνε μιά μέρα, χωρίς ἀμφιβολία, τί μωρεῖ νά ὀφείλῃ στήν κλασσική ἀρχαιότητα, στο γερμανικό ρωμαντισμό και πρὸ πάντων στούς γάλλους ποιητές· θ' ἀναγνωρίσουν τίς λατινικές ἀρετές του : τήν ἀπλότητα, τή διαύγεια και τή δύναμη· ἀλλά θά ἀναγνωρίσουν πάλι πῶς, ὅ,τι ἐπέδρασε σ' αὐτόν δέν τόν ἐπηρρέασε κατά βάθος ἀλλά, συμπληρώνοντας τό πραγματικό του ἐγώ, ἄφησε ἀπειράχτη τήν ἀτομική του πρωτοτυπία.

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο ΕΜΨΥΧΩΤΗΣ». Ὑστερα ἀπό τή στεῖρα πολεμική περίοδο ἄρχισε στή Γαλλία μιά ζωντανή θεατρική κίνηση. Ὁ Η. Bataille, πού ξεχωρίζει ἀπ' τοῦς σύγχρονους πατριώτες του γιά τή σκηνηκή του μαεστρία, ἔγραψε τό τελευταῖο του αὐτό ἔργο, τόν «Ἐμψυχωτή» (l'animateur), μέσα σ' ἕνα σοσιαλιστικό πλαίσιο ἔχοντας, καθῶς φαίνεται, στο νοῦ του τό μεγάλο σοσιαλιστή και φίλο του Jean Jaurès.

Ὁ Νταρτέ, συγγραφέας δημοσιογράφος μέ μεγάλη φήμη ζοῦσε ὡς τὰ τώρα ἡσυχος διευθύνοντας μίαν ἀστικήν ἔφημερίδα. Ἐπειτα ὅμως ἀπό κάποιον σφοδρό σοσιαλιστικό ἄρθρο πού δημοσίευσε σ' αὐτή, ἀντίθετα μέ τό πρόγραμμά της, ἀναγκάζεται νά παραιτηθῆ. Ὁ Ζιμπέρ, ἕνας τύπος παλιανθρώπου, διευθυντής κι' αὐτός ἄλλου φύλλου, σέ μίαν ἔξαψη θυμοῦ, τοῦ λέει κατάμουτρα πῶς ή γυναῖκα του τόν ἀτίμαξε κι' ὅτι ή κόρη του εἶνε ἀπό ἄλλον πατέρα. Ἐρχονται στά χέρια, τοῦς χωρίζουν, κι' ὁ Ζιμπέρ φεύγει φοβερίζοντας τό Νταρτέ. Φτάνει κι' ή γυναῖκα του στο γραφεῖο, κι' ἔπειτα ἀπό μιά δυνατή σκηνη, ἀποφασίζουν νά χωριστοῦν. Κι' ή κόρη του πού μόλις μπαίνει μαθαίνει τό χωρισμό, χωρίς νά ξέρῃ τήν πραγματικήν αἰτία, ρίχνεται στήν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα της λέγοντάς του πῶς θά τόν ἀκολουθήσῃ γιά νά τόν βοηθήσῃ και νά τόν ἐνθαρρύνῃ στο μέγαλο του ἔργο!

Πατέρας και κόρη ζοῦν εὐτυχισμένοι. Οἱ ἐργάτες τοῦ προσφέρουν τή διεύθυνση τῆς ἔφημερίδας τοῦ προλεταριάτου «Φῶς»· οἱ ἄλλοι, ἐπειδή φοβοῦνται τή μεγάλη του ἐπιρροή σιά πλήθη, τοῦ προσφέρουν μιά καλή θέση σ' ἕνα ἐκδοτικόν οἶκον στήν Ὁλλανδία. Ἡ κόρη του τόν πείθει νά μή δεχτῆ τή θέση στήν ἔφημερίδα «Φῶς» γιά νά μή χάσουν τήν εὐτυχία τους. Ὁ πατέρας κατεβαίνει γιά νά πῆ ὁ ἴδιος τήν ἀπόφασή του στούς ἐργάτες πού περιμένουν κάτω. Σ' αὐτό τό διάστημα μπαίνει ή γυναῖκα του και ἀποκαλύπτει στήν κόρη της, πού δέ θέλει νά τήν ἀκολου-

θήσῃ, τήν ψεύτικη πατρότητά της. Γυρίζοντας ὁ Νταρτέ τή βλέπει ἐκεῖ, τὰ καταλαβαίνει ὅλα και τή διώχνει. Τραγική κι' ὠραία σκηνη! Σέ μιά ὁμως ζωντανή και δυνατή μετάπτωση ἀποκαλύπτει ή Ρενέ στόν πατέρα της πῶς μέ θυσία και τῶν δικῶν της ἰδεῶν τόν ἔπεισε ν' ἀρνηθῆ τή διεύθυνση τῆς ἔφημερίδας «Φῶς».

Σ' αὐτό τό σημεῖο ὁ Bataille μέ τό στόμα τῆς Ρενέ ἐκφράζει μιά ὁλοῖελα ὠραία και πρωτότυπη ἀντίληψη γιά τήν πατρότητα λέγοντας ὅτι «ή πατρότης τοῦ πνεύματος και τῶν ἰδεῶν εἶναι ή μόνη ἀληθινή πατρότης.» Αὐτή εἶναι ή κυρία ἰδέα τοῦ ἔργου.

Ὁ Νταρτέ τρελλός ἀπό χαρά ἀναλαμβάνει τή διεύθυνση τοῦ φύλλου τοῦ προλεταριάτου γιά νά βαδίσῃ μέ τήν κόρη του, «τήν ἀγαπημένη του κορούλα», πρὸς τή δρᾶση και τήν ἰδέα!

Ὁ Ζιμπέρ, μέ τή βοήθεια τῆς κ. Νταρτέ, βγάξει ἕνα αἰσχρό βιβλίον πού ἀποκαλύπτει τή ζωή τοῦ Νταρτέ γιά νά τόν ἐξετελέσῃ στά μάτια τοῦ κόσμου, γράφοντας ὅτι δέν εἶνε δυνατόν ἕνας ἄνθρωπος, πού ὀδηγεῖται «ἀπό μιά Ἀντιγόνη, κι' αὐτή νόθα», νά ὀδηγήσῃ ἕναν ὁλόκληρο λαό. Ἡ Ρενέ ἔρχεται στο γραφεῖο τοῦ Ζιμπέρ και τόν παρακαλεῖ νά μήν κυκλοφορήσῃ αὐτό τό βιβλίον· ἀν δέν τῆς δώσει τό λόγο του γι' αὐτό θ' αὐτοκτονήσῃ μπροστά του. Κεῖνη τήν ὦρα μπαίνει ὁ Νταρτέ και συμβουλεύει τήν κόρη του νά μήν τόν παρακαλῆ γιατί τότε ὁ ἄνθρωπος καταλαβαίνει πῶς ἔκανε τό καθῆκον του, όταν ἀκούῃ τοῦς ἄλλους νά τόν συκοφαντοῦν· και τοῦ Χριστοῦ τὰ δάκρυα τῆς ἱκανοποίησης; δέν ἦταν ἐκεῖνα πού ἔχυσε ὅταν πέθαινε ἀπάνω στο σταυρό, ἀλλά ἐκεῖνα πού ἔχυσε ὅταν τόν συκοφαντοῦσαν και τόν περιπαίζαν στο δρόμο τοῦ μαρτυρίου.

Ἡ κόρη του δέν ἀκούει τίποτα, πετάει τό κλειδί στά διπλανά κεραμύδια. Ὁ Ζιμπέρ τηλεφωνεῖ στούς φίλους του ὅτι τόν ἐκλείδωσαν γιά νά τόν σκοτώσουν. Φωνές ἀκούονται ἀπό κάτω : «ὁ φονιάς!»

Ὁ Νταρτέ βγαίνει στο παράθυρο γιά νά δικαιολογηθῆ· μιά σφαῖρα ὅμως τόν σκοτώνει. Ἡ Ρενέ ρίχνεται ἀπάνου του λέγοντας πῶς δέ θά πεθάνῃ γιατί τέτοιοι ἄνθρωποι δέν πεθαίνουν, κι' ὅτι θά ζήσῃ μέσα της ἐπειδή τήν ἔχει ἐμψυχώσει.

«Θάρρος! ἔμπρός!» ἦταν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Νταρτέ.

Αὐτή εἶνε μέ λίγα λόγια ή ὑπόθεση τοῦ καινούργιου ἔργου τοῦ Η. Bataille. Εἶναι ἕνα δράμα πολὺ καλοβαλμένο ἀπάνω στή σκηνη, ἀλλά ὄχι πολὺ βαθύ.

Τὰ σκηνηκά τοῦ ἔργου ἀρκετά καλά κι' ἐπιμελημένα. Τό παίξιμο τῶν πρωταγωνιστῶν, τῆς Δίδας Μαρίκας Κοτοπούλη και τοῦ κ. Μ. Μυράτ, ἦταν ἀληθινά ὑπέροχο! Κι' οἱ δυό, στή δεύτερη πρὸ πάντων πράξη, μᾶς χάρισαν μιά ἀληθινή καλλιτεχνική συγκίνηση. Δυστυχῶς ὅμως δέ μπόρεσαν νά ξεφύγουν ἀπό τό μέτριο περιβάλλον. Ἡ κ. Μυράτ, στο ρόλο τῆς κ. Νταρτέ, ψυχρή χωρίς κανένα τόνο και χρωματισμό στή φωνή της· κι' ὁ κ. Παλαιολόγος ὡς Ζιμπέρ ὑπερβολικά ἀφύσικος.

«ΨΥΧΗ ΤΡΕΛΛΗ». Τόν περασμένο μήνα παίχτηκε στο Θέατρο Διονύσια ἔπειτα ἀπό μεγάλη ρεκλάμα, «Ἡ Ψυχή Τρελλή» (l'âme en folie) τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ François de Curel.

Σ' αὐτό τό ἔργο τοῦ ὁ Curel ἀναπτύσσει τίς θεωρίες του, γιά τόν ἔρωτα, και γενικά γιά τόν ἄνθρωπο. Καί γιά τόν ἀνθρώπινο ἔρωτα, λέει πρῶτα, πῶς θᾶπρεπε νά συμβαίῃ ὅπως στόν ὄργασμό τῶν ζῶων, «τῶν δίποδων ξαδερφῶν μας», πού ἐπικρατοῦν πάντα οἱ δυνατότεροι και οἱ ρωμαλεώτεροι. Ἔτσι μέ τό καιρό θά μωροῦσε νά καλλιτερέσῃ ή κατάσταση τῆς σαπισμένης ἀνθρώπινης γενιάς, γιατί θά γεννιούντανε παιδιὰ ἀκαῖα και γεμάτα ζωή μέσα τους. Ἀλλά δυστυχῶς, κατά τόν συγγραφέα, ἐπικρατεῖ ή ψυχή και ὄχι ή φυσική ὁρμή. Ἐπειτα ἀναπτύσσει τή θεωρία ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπό διάφορες ὀντότητες και ἔνστικτα πού τὰ ἔχει κληρονομήσει ἐξ αἰτίας τοῦ ἀταβισμού. Τὰ δραματικά στοιχεῖα λείπουν ὅλως διόλου ἀπ' τό ἔργο· οὔτε πλοκή, οὔτε, ὑπόθεση, οὔτε ἐνότητα· ἀποτελεῖται, μωρεῖ νά πῆ κανεῖς, ἀπό σειρά φιλοσοφικῶν διαλόγων πού λαβαίνει μέρος σ' αὐτούς κι' ἕνας συμβολικός σκελετός.

Μέ τήν ὅλη πλοκή και λύση τοῦ δράματος, ὁ συγγραφέας πρέπει νά γυρεύῃ νά σοῦ φανερώσῃ ζωντανή τή θεωρία πού θέλει νά ἀναπτύξῃ· και ὄχι μέ φριχτά μοτότονους, και κουραστικούς ἀπέραντους διαλόγους, νά πολεμᾷ νά σοῦ τήν ἐπιβίβη. Γι' αὐτό «Ἡ Ψυχή Τρελλή» δέν εἶναι καμωμένη γιά τή σκηνη, και θά μωροῦσε κανεῖς νά ἐξιμήσῃ πολὺ καλλίτερα τίς φιλοσοφικές τάσεις τοῦ συγγραφέα ἀν τίς διάβαζε σέ βιβλίον.

Τὰ σκηνηκά τῆς α' και β' πράξης μέτρια· τῆς γ' οἰκτρά. Ὁ φωτισμός ἀκανόνιστος, ἀδιόκοπα ἄλλως χωρίς λόγο, πότε δυνατός πότε ἀδύνατος πότε ὅλως διόλου σκοτεινός, και σέ στιγμή μάλιστα πού διάβαζαν ἀπάνω στή σκηνη. Κι' ὅλα αὐτά, γιά νά βοηθήσουν τήν ἐμφάνιση τοῦ σκελετοῦ. Τό παίξιμο τῶν ἡθοποιῶν μέτριο, ἔχτος ἀπ' τή Κυρία Κυβέλη πού εἶχε μερικῆς ὠραῖες στιγμές, και τόν Κύριο Ν. Παπαγεωργίου πού ἦταν πολὺ καλός και φυσικός στο δύσκολο ρόλο του.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΠΑΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΗΣ—Δημοσθένης Βουτυρά : Ὑστερα ἀπό τόσο καιρό εἶδανε τό φῶς, συγκεντρωμένα σέ κομφό τόμο τῆς σειρᾶς τῶν ἐκδόσεων τοῦ κ. Γ. Βασιλείου, μέ τή φωτογραφία τοῦ συγγραφέα μερικά ἀπ' τὰ διηγήματα τοῦ ἐκλεχτοῦ συνεργάτου μας Δημοσθένη Βουτυρά. Μέ μεγάλη μας χαρά βλέπουμε νά ξετυλίγεται ὁλόενα τό ταλέντο τοῦ Βουτυρά πού μαζί μέ τόν Κώστα Παρορίτη και Ἀντρέα Καρκαβίτσο δημιούργησε τό Ἑλληνικό ρωμάντζο και διήγημα. Κι' εὐχόμαστε μέ τή καρδιά μας, γιά τό συμφέρον τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, νά μαζωχτῆ ή πελώρια ἐργασία του ή σκορπισμένη μέσα σέ ὅλα σχεδόν τὰ Ἀθηνεῖκα και Ἀλεξανδρινὰ περιοδικά, και νά ἐκδοθῆ σέ μερικῶς τόμους, γιά νά μωρέσῃ κανεῖς νά κρίνῃ σ' ὅλη

του τὴν ἐξέλιξη τὸ μεγάλο καὶ πολυσύνθετο ἔργο του.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΚΑΙ ΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑΙ : Μ' αὐτὸ τὸ τίτλο βγήκε ἀπ' τὸν ἐκδότη Ζηκάκη σὲ κομψὸ τεύχος, τὸ στερνὸ ἔργο τοῦ Πλάτωνα Ροδοκανάκη. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο του ὁ Ροδοκανάκης μᾶς περιγράφει μὲ τὸ ὄρατο του ὕφος, τὴ μυθώδη ζωὴ τῶν Βυζαντινῶν παλατιῶν, πρὸ πάντων τοῦ Γυναικωνίτου μὲς τοὺς ἑρωτές του καὶ τὰ μίση του. Εἶναι ἓνα βιβλίον γραμμένο πολὺ καλά, δυστυχῶς ὅμως στὴ καθαρεύουσα, ἀλλὰ ὄχι καὶ πολὺ ἐπιστημονικὸ μὲ βαθεῖα γνώση τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας. Μ' ἔλα ταῦτα ὅποιος ἀνακατεῖται στὶς Βυζαντινὲς σπουδές, καὶ τὸν ἐνδιαφέρει ἡ μυθώδη καὶ περιεργὴ ζωὴ αὐτῶν τῶν χρόνων πρέπει νὰ τὸ διαβάσῃ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ. Ε. Faguet : Εἶναι μιὰ σύντομη, ὑπερβολικὰ σύντομη, ἱστορία τῆς Παγκόσμιας Λογοτεχνίας ἀπ' τοὺς ἀρχαιστάτους χρόνους ὡς τὴ σημερινὴ ἐποχὴ, καλὴ μόνον διὰ πολὺ μικρὰ παιδία.

ΟΥΕΛΛΣ. «Στὴ χώρα τῶν τυφλῶν», κι' ἄλλα διηγήματα: Μ' αὐτὸ τὸ τίτλο ἐκδοθήκανε μερικὰ ἀπὸ τὰ φανταστικὰ διηγήματα τοῦ Ἑγγλέζου συγγραφέα Wells, μεταφρασμένα ἀπ' τὸν Κλέωνα Παράσχο ἀρκετὰ καλά.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΣΜΟΣ

Τὸν τελευταῖο καιρὸ βγήκε σὲ μικρὸ τεύχος ἀπὸ εἰκοσιπέντε σελίδες «ὁ Δημιουργικὸς Ἱστορισμὸς» τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας Δ. Γληνοῦ. Εἶναι ἓνα κομμάτι ἀπὸ μιὰ μεγάλη μελέτη ποὺ τὸ διάβασε τὸ περασμένο μῆνα στὴ διάλεξη του στὴ λέσχη τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν ἐπιστημῶν.

Σ' αὐτὸ πραγματεύεται γιὰ τὸν ἱστορισμὸ, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐπίδραση ποὺ ἔχει τὸ παρελθὸν ἐνὸς ἔθνους στὴν ἐξέλιξη του, κι' ἂν μπορεῖ νὰ χρησιμέψῃ γιὰ δημιουργία ἢ ὄχι. Εἶναι μιὰ βαθεῖα μελέτη γραμμένη σὲ καθάρια δημοτικὴ ποὺ πρέπει νὰ διαβασθῇ ἀπ' ὅλους. Τὸ δεύτερο μέρος τῆς μελέτης θὰ δημοσιευθῇ στὸ Δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ δμίλου.

ἌΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐπίσης βγήκανε καὶ κυκλοφορήσανε τὸ «Σπιτάκι τοῦ Γιαλοῦ» τοῦ Ἑμμ. Λυκούδη—«Αἱ Γυναῖκες τοῦ Βυζαντίου» τοῦ Τσοκοπούλου.— «Ὁ «Βασιλεὺς Διγενῆς Ἀκρίτας» βυζαντινὴ ἐποποιεῖα τοῦ 10ου αἰῶνα, ὁ «Μαρξισμὸς» ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ μεγάλο ἔργο τοῦ Γερμανοῦ συγγραφέα Herkner, «Τὸ ἐργατικὸ Ζήτημα» καὶ μερικὰ ἄλλα.

— ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ —

«Ὁ Νουμᾶς» —691—692—693— Ἐχωρίζουμε : Κ. Καρθαίου : Ἐνα ὄνειρο. Α. Wegner : Εἰκόνες ἀπὸ τὸν πόλεμο. Ρήγα Γκόλφη : Τραγοῦδια.

«Ἀνθρωπότης»—Λογοτεχνία—Ἐπιστήμη.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Μ' ὅλες τίς μεγάλες δυσκολίες ποὺ βρίσκουμε στὴ σημερινὴ κατάσταση γιὰ τὴν ἐκδοση ἑνὸς λογοτεχνικοῦ περιοδικοῦ, θαρρετὰ προχωροῦμε στὸ σκοπὸ μας, μὲ τὴν ἐλ-

πίδα πὼς θὰ βροῦμε θερμὴ ὑποστήριξη ἀπ' ὅσους καταγι-
νονται στὰ γράμματα κι' ἀγαποῦνε τὴν ἀληθινὴ τέχνη.

Ἦστερ' ἀπὸ τὴ μουχλιασμένη περίοδο ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴ χώρα μας σ' ὄλο τὸ κοινωνικὸ σύστημα καὶ στὰ γράμματα, ποὺ μὲ ὄργανό τους τὴ νεκρὴ καθαρεύουσα ἐμπόδιζαν νὰ φανερωθῇ καθ' ἐλεύθερη σκέψη, ἀρχίζε νὰ γλυκοχαράζῃ ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια, ἡ αὐγὴ τῆς ἀναγέννησης μὲ τὸν Παλαμᾶ καὶ μὲ τοὺς γύρω ἀπ' τὸ «Νουμᾶ» ποῦ, ὕστερ' ἀπὸ ἓνα μακρόχρονον ἀγῶνα, κατώρθωσαν νὰ δώσουν νέα ζωὴ μὲ τὴ ζωογόνα πνοὴ τῆς δημοτικῆς στὴ λογοτεχνία μας.

Θεωροῦμε τὸν ἑαυτὸ μας εὐτυχισμένο βγάζοντας τὸ φύλλον μας σὲ μιὰ τέτοια ἐποχὴ καὶ θὰ προσπαθήσομε, ὅσο μποροῦμε, νὰ συντελέσομε κι' ἐμεῖς στὴν πρόοδο τῶν γραμμάτων. Γι' αὐτὸ θὰ δώσομε μεγάλην ὑποστήριξη στοὺς νέους, δημοσιεύοντας στὸ φύλλον μας ὅ,τι ἀξιο κι' ὠραῖο, χωρὶς νὰ ἐξετάζουμε ὄνομα, ὅπως κάνουν πολλοὶ ἄλλοι, θανατώνοντας ἔτσι τὴν παραγωγὴ κι' ἀπογοητεύοντας κάθε νέο ποὺ ἀρχίζει νὰ γράφῃ.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟ : Ἀπὸ τὸρα ἀρχίσε νὰ γίνεται μεγάλος λόγος γιὰ τὸ Ἀριστεῖο τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν. Γιὰ τίς «Τέχνες» κάτι πάει κι' ἔρχεται ! οἱ ὑποψήφιοι εἶναι χίλιοι κι' ἀνάμεσα ἀπ' αὐτοὺς ξεχωρίζει ὁ Κ. Μαλέας, ἔτσι ποῦ φανταζόμαστε, δὲ θὰ γίνῃ καὶ σπουδαῖο νταδατοῦρι. Μὰ γιὰ τὴ λογοτεχνία ποῖος θὰ τὸ πείρῃ ; οἱ πληροφορημένοι ψιθυρίζουνε κάτι γιὰ κάποιον ποιητὴ ποὺ κατὰ πῶς λὲν τοῦ προδικάστηκε τὸ ἀριστεῖο. Βιβλία βγάλανε— μὲ τὴν ἀλφαβητικὴ σειρά γιὰ τὸ θεὸ μὴν ἐπιδράσομε στὴν κρίση τῶν Κων Ἀννίνου καὶ Δροσίνης— οἱ κύριοι Βλαχογιάννης, Βουτυράς, Θεοτόκης, Μαλακάσης, Πορφύρας, Σικελιανός, Ταγκόπουλος, Χατζόπουλος κ' ἔχει ὁ θεὸς ὡς τὸ Χινόπωρο. Θάπρεπε τὸ Κράτος νάπερνε μιὰ γενναῖα ἀπόφαση : Νάδινε μιὰ καλὴ τὸ ἀριστεῖο στοὺς παραπάνω καὶ σ' ἄλλους ποὺ κι' ἂν δὲν βγάλανε βιβλίον φέτος, δουλέψανε ἀληθινὰ γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία.

Ἔτσι δὲ θάχαμε πίκρες κάθε φορὰ ποὺ τὸ πέρνει ἓνας καὶ τὸ ἀριστεῖο θάχε κάποιον πραχτικότερο κι' ἀληθινότερο σκοπὸ : θὰ βραβεύονταν οἱ Νέοι. Σ' αὐτοὺς στέκει ἡ ἀμίλλα, οἱ ἄλλοι τῶχουν πιά πάρη στὴ συνειδησὴ μας ὅσο κι' ἂν ἀργήσουν νὰ τοὺς τὸ δώσουν : Οἱ Νέοι ὅμως θέλουν σπρώξιμο.

Δοκιμάσαμε τὰ ἀτμάροτρα καὶ τὸ φόρο τῆς Καθαρᾶς Προσόδου, κύριοι ριζοσπαστικοί, δὲν τὸ δοκιμάζουμε κι' αὐτό ;..

ΤΙ ΜΗ

Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία βράβεψε μὲ χίλιες δραχμὲς τὴ μετάφραση τῆς ἀνθολογίας τοῦ Σ. Σκίπη. Πάλι καλὰ ἀπὸ τότε ποὺ εἶχανε ἀκουστῆ οἱ «Πέρσες τῆς Ἀνακρέοντος»—περίφημο δρᾶμα ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ τὸν κάνει ἀνώτερο κι' ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους τραγικούς—νομίζαμε πὼς ὁ κ. Σκίπηθ θὰ γίνῃ ἀκαδημαϊκός ! Σεδασμὸς στοὺς γεροντότερους θὰ ἀνακράξουνε μερικοί ! Ἔ δὰ μεγαλεῖτερος σεδασμὸς ἀπ' αὐτόν ; Θέλαμε τὸν Κο Σωτήρη Σκίπη πλάι στὸν Paul Fort.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΚΩΝΙΑΚ
ΔΕΠΑΣΤΑ
ΗΓΥΟΠ ΣΥΝΟΜΟΣΟΜΗΔ
(ὁδὸς Βουκουρεστίου)
ΕΧΕΙ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΞΕΝΑ
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΗΓΥΟΠ ΣΥΝΟΜΟΣΟΜΗΔ
ΒΓΗΚΑΝΕ ΤΟΙΑΥΤΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
1) Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι
2) Οἱ ἄλυσσιδες.
3) Στὴν ὀξώπορτα.
Ποιλοῦνται στὸ γραφεῖο τῆς ἑταιρίας «ΤΥΠΟΣ», ὁδὸς Σοφοκλέους 3, δραχ. 6. (Γιὰ τοὺς συνδρομητῆς τοῦ «Νουμᾶ» δραχ. 5.)

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΒΓΗΚΑΝΕ :
Ἀντρέα Καρναβίτσα : Παλιὲς Ἀγάπες Δραχ. 5.—Ὁ Ζητιᾶνος Δραχ. 6.
Δ. Καμπούρογλου : Τοπωνυμικὰ παράδοξα Δραχ. 2.50.
Ε. Λυκούδη : Κίμων Ἀγροειδῆς καὶ οἱ Νεαροὶ τῆς Λαοκρατικῆς Δραχ. 6.
Γ. Ξενοπούλου : Ὁ πόλεμος (1912—13) Δραχ. 7. Ὁ κοκκίνος βράχος Δραχ. 6.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

«ΤΑ ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ»
Ἐκδοση «Γραμμάτων» Ἀλεξάνδρειας. Σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ Σ' ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

ΚΟΝΙΑΚ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΟΥΡΗ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Μ. ΖΗΚΑΚΗ
ΣΤΑΔΙΟΥ 7

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ Σ'ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

55 Ἑλληνικά διηγήματα. Ἄδεια δραχ. 8 — Χρυσόδετα δραχ. 12

- Κωστή Παλαμά* : Ἀσάλευτη Ζωή (ἐκδοση Β').
Κωστή Παλαμά : Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου καὶ ὁ ὕμνος στὴν Ἀθηνᾶ (Ἐκδοση β'. Σέξαν τόμο).
Κωστή Παλαμά : Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι (ἐκδοση β').
Κωστή Παλαμά : Θάνατος παληκαριοῦ (ἐκδοση β').
Πλάτ. Ροδοκανάκη : Ἡ βασίλισσα καὶ αἱ Βυζαντιναὶ Ἀρχόντισσαι. Σὲ καλὸ χαρτί, μὲ πρόλογο τοῦ κ. Φ. Κουκουλέ.
Δ. Γρ. Καμπούρογλου : Ὁ ἀναδρομάρης τῆς Ἀττικῆς.
Δ. Ταγνόπουλου : Πλάϊ στὴν ἀγάπη. (Ρομάντζο).
Κ. Χατζόπουλου : Ἀπλοὶ τρόποι (ποιήματα).
Παύλου Νιρβάνα : Γύρω ἀπὸ τὸν ἔρωτα. Μὲ πρόλογο τοῦ κ. Γ. Φουγιέρ.
Φ. Κουκουλέ : Ἐκ τοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν (μὲ εἰκόνες).

ΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ

- Γρηγ. Ξερόπουλου* : Ἀφροδίτη (Μυθιστόρημα).
Δίξας Κρητογιάννη : Ὁ Ραφαὴλ τοῦ Λαμαρτίνου (Μετάφραση).
Παύλου Νιρβάνα : Βίβλος γυναικῶν.

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Ι. ΣΙΔΕΡΗ

46 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 46

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ ΚΑΙ ΜΠΑΡΤ

Πλάτανα Σουλτάνης

ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ Σ' ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ